

บทที่ 2

กลไกทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมุ่งคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการสู้รบด้วยการบรรเทาทุกข์ของผู้คนที่ได้รับภัยจากสงครามเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งการคุ้มครองดังกล่าวจะมีประสิทธิผลได้ก็ต่อเมื่อรัฐต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายของรัฐในการตรวจสอบติดตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้รัฐต่างๆ เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรม อีกทั้งหากมีการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกิดขึ้นรัฐภาคีฝ่ายขัดกันจะต้องป้องกันและหยุดยั้งการละเมิดที่ปวง อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายของรัฐไม่สามารถป้องกันการขัดกันทางกำลังทหารได้ทั้งหมด จึงต้องอาศัยกลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลและมีไต่ระดับรัฐบาลในการดำเนินการใดเพื่อประกันว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศย่อมได้รับการเคารพปฏิบัติอย่างแน่แท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้สื่อข่าวได้รับความคุ้มครองในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร

2.1 มาตรการทางกฎหมายของรัฐในการตรวจสอบติดตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

มาตรการทางกฎหมายของรัฐถือเป็นกลไกทางกฎหมายที่สำคัญประการหนึ่งในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร เนื่องจากการกระทำของรัฐย่อมเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจะได้รับการเคารพปฏิบัติจากบุคคลทุกคนที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐนั้นไม่ว่าจะเป็นพันธกรณีทางกฎหมายในฐานะที่ผูกพันรัฐและปัจเจกชน กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้กำหนดพันธกรณีเบื้องต้นให้แก่รัฐในการเคารพปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 1-3 ร่วม แห่งอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949¹

¹ มาตรการร่วมมีลักษณะเฉพาะทางกฎหมายในการอุดช่องว่างของอนุสัญญาเจนีวาทั้ง 4 ฉบับ เพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ (มาตรา 1 ร่วม) และใช้ได้ในกรณีการขัดกันทาง

2.1.1 มาตรการในการป้องกัน

การป้องกันเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อมิให้รัฐต่างๆ กระทำการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ อนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารจึงกำหนดหลักในการป้องกันมิให้มีการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมซึ่งรัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตาม

2.1.1.1 การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

บทบัญญัติมาตรา 144 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 และมาตรา 83 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ได้กำหนดให้รัฐภาคีแห่งอนุสัญญาเจนีวามีพันธกรณีทางกฎหมายที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในอนุสัญญาเจนีวาโดยการเผยแพร่ด้วยบทแห่งอนุสัญญาฉบับนี้ในประเทศของตนให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งในยามสงบและยามสงคราม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้รวมการศึกษาอนุสัญญานี้ไว้ในโครงการศึกษาของทหาร และโครงการศึกษาของพลเรือนเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้ประชากรโดยทั่วไปได้ทราบหลักการแห่งอนุสัญญานี้อย่างแท้จริง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่พลเรือน ทหาร ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ ซึ่งในยามสงครามมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผู้ที่ได้รับความคุ้มครองก็จำเป็นที่จะต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญานี้เช่นกัน

หน่วยงานภายในของรัฐที่มีบทบาทในการเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศคือสภาภาษาของประเทศต่างๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือรัฐบาล เพื่อประกันว่าจะเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมให้แก่ประชาชนและชักชวนให้รัฐบาลต่างๆ ยอมรับและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของธรรมนูญของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศและเสี้ยววงเดือนแดง²

กำลังทหารที่มีลักษณะระหว่างประเทศ (มาตรา 2 ร่วม) รวมถึงสามารถนำมาใช้ได้กับกรณีการขัดกันหากำลังทหารที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ (มาตรา 3 ร่วม) ด้วย

² ธรรมนูญของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศและเสี้ยววงเดือนแดง มาตรา 5 วรรค 2 จี บัญญัติว่า

“... ทำงานเพื่อสร้างความเข้าใจและเผยแพร่ความรู้ในกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้ในการขัดกันทางกำลังทหารและใช้เตรียมการสำหรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดตามมาจากกาขัดกันทางกำลังทหารนั้น”

และมาตรา 5 วรรค 4 เอ บัญญัติว่า

2.1.1.2 การรับเอาบทบัญญัติกฎหมายในการปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

การรับเอาอนุสัญญาเจนีวาของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศย่อมแสดงให้เห็นว่ารัฐจะปฏิบัติตามพันธกรณีของตนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ความว่า “บรรดาอัครภาคีผู้ทำสัญญาฉบับนี้จะเคารพและจะจัดประกันให้เคารพอนุสัญญาฉบับนี้ในทุกสภาวะการณ์” ซึ่งการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามมาตรานี้เป็น การปฏิบัติตามหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (*pacta sunt servanda*)³ โดยการที่รัฐยอมรับ อนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารอย่างเป็นทางการย่อมเป็นการยืนยันเจตนาที่จะผูกพันตนและ รับประกันว่าตราสารเหล่านี้จะได้รับการเคารพปฏิบัติอย่างแน่แท้

คำว่า “จะเคารพ” (respect) หมายความว่า รัฐต้องอยู่ภายใต้พันธกรณีในการ ดำเนินการใดๆ เพื่อเคารพกฎเกณฑ์ทางมนุษยธรรม รวมถึงองค์กรและบุคคลภายใต้เขตอำนาจ ของรัฐนั้นด้วย การกำหนดเช่นนี้ย่อมเป็นการผลักดันให้บุคคลทางกฎหมายทั้งหลายใช้มาตรการ ทั้งปวงในการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและกระทำการใดๆ ที่ สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ทางกฎหมายดังกล่าวในทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะในยามสันติและยามสงคราม

ส่วนคำว่า “จะจัดประกันให้เคารพ” (ensure respect) หมายความว่า รัฐต้องดำเนิน มาตรการใดๆ เท่าที่เป็นไปได้เพื่อจัดประกันว่ากฎเกณฑ์ทางมนุษยธรรมย่อมได้รับการเคารพจาก ทุกรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐภาคีคู่พิพาท ซึ่งพันธกรณีในการจัดประกันนี้สามารถดำเนินการได้ ผ่านการกระทำทางการทูตหรือการประณามต่อสาธารณะ เช่น การดำเนินคดีหรือการส่งผู้ร้ายข้าม แแดนกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาชญากรรมระหว่างประเทศ รัฐสามารถอ้างเขตอำนาจรัฐ ตามหลักสากลได้

“... ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน ยกตัวอย่างเช่นการเตรียมการดำเนินการในยามที่มี การขัดกันทางกำลังทหาร การให้ความเคารพต่อพันธกรณีของอนุสัญญาและบทกฎหมายต่างๆ ที่จะมีตามมา อีกทั้งจะต้องเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสำคัญๆ รวมทั้งตัว กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอีกด้วย”

³ อนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ.1969 มาตรา 26 บัญญัติว่า

“สนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับแล้วย่อมผูกพันภาคีและจะต้องใช้บังคับโดยภาคี ด้วยความสุจริต”

พันธกรณีตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ผูกพันรัฐทุกรัฐและองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ให้ความเห็นเชิงปรึกษาใน *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons* ว่ากฎเกณฑ์ทางกฎหมายมนุษยธรรมที่นำไปใช้ในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานทางกฎหมายมนุษยธรรมสำหรับรัฐทุกรัฐ ไม่ว่ารัฐนั้นจะให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนั้นหรือไม่⁴ นอกจากนี้ในคดีนิคารากัว ค.ศ.1986 ระหว่างประเทศนิคารากัวกับสหรัฐอเมริกา ศาลยังแสดงให้เห็นว่าพันธกรณีของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาหมายถึงพันธกรณีในการเคารพและจะจัดประกันให้เคารพอนุสัญญาฉบับนี้ในทุกสถานการณ์ตามมาตรา 1 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ⁵

นอกจากนี้มาตรา 80 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของพันธกรณีดังกล่าวในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กล่าวคืออัครภาคีผู้ทำสัญญาและภาคีคู่พิพาทต้องดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นทั้งปวงโดยไม่ชักช้าในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาและพิธีสารนี้ อีกทั้งต้องออกคำสั่งและให้การอบรมสั่งสอนเพื่อประกันการปฏิบัติตามอนุสัญญาและพิธีสารนี้ และต้องกำกับดูแลการปฏิบัติตามของภาคีทั้งหลาย จะเห็นได้ว่ารัฐต่างๆ มีหน้าที่และความรับผิดชอบตามพันธกรณีในการนำกฎหมายมนุษยธรรมไปปฏิบัติให้เป็นผล ทั้งนี้ พันธกรณีดังกล่าวหมายความรวมถึงการสนับสนุนให้รัฐอื่นนำกฎหมายมนุษยธรรมไปปฏิบัติและกระทำการขัดขวางหรือปราบปรามการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายมนุษยธรรมของรัฐอื่น

⁴ *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Advisory Opinion of 8 July 1996, I.C.J. Reports, 1996, para.79, quoted in Laurence Boisson de Chazournes and Luigi Condorelli, "Common Article 1 of the Geneva Conventions revisited : Protecting collective interests," *International Review of the Red Cross*, 837 (March 2000) : 68.

⁵ *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)*, Merits, Judgement of 27 June 1986, I.C.J. Reports 1986, para. 200, quoted in Laurence Boisson de Chazournes and Luigi Condorelli, "Common Article 1 of the Geneva Conventions revisited : Protecting collective interests," *International Review of the Red Cross*, 837 (March 2000) : 68.

2.1.2 มาตรการในการตรวจสอบติดตาม

การตรวจสอบติดตามเป็นการดำเนินการโดยรัฐที่ให้ความคุ้มครองหรือโดยผู้ทำการแทนรัฐและโดยคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการตรวจสอบติดตามการปฏิบัติการตามบทบัญญัติของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในเวลาที่มีการขัดกันทางกำลังทหาร

2.1.2.1 การตรวจสอบติดตามที่ดำเนินการโดยรัฐที่ให้ความคุ้มครองหรือโดยผู้ทำการแทนรัฐ

“รัฐผู้ให้อำนาจให้ความคุ้มครอง” (Protecting Powers) คือ รัฐซึ่งได้รับการแนะนำจากรัฐอื่นๆ ให้ทำการป้องกันผลประโยชน์และคนชาติของรัฐเหล่านั้นในความสัมพันธ์กับรัฐที่สาม โดยมีบทบาทที่มีส่วนสำคัญในการนำอนุสัญญาเจนีวามาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่พลเรือนที่ตกเป็นเหยื่อจากการขัดกันทางกำลังทหาร

อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ได้บัญญัติการดำเนินการโดยรัฐผู้ให้อำนาจให้ความคุ้มครองหรือโดยผู้ทำการแทนรัฐไว้ในมาตรา 9 ดังนี้

“อนุสัญญาฉบับนี้ให้ใช้บังคับด้วยความร่วมมือและภายใต้ความควบคุมของประเทศที่คุ้มครอง ซึ่งมีหน้าที่พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของภาคีคู่พิพาท เพื่อการนี้นอกจากพนักงานทูตหรือกงสุลของตนแล้ว ประเทศที่คุ้มครองจะแต่งตั้งผู้แทนจากคนชาติของตนหรือคนชาติของประเทศที่เป็นกลางอื่นอีกก็ได้ ผู้แทนดังกล่าวนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบของประเทศที่ตนจะไปปฏิบัติหน้าที่ด้วย

ภาคีคู่พิพาทจะต้องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติภารกิจของผู้แทนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจของประเทศที่คุ้มครองอย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้แทนหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของประเทศที่คุ้มครองไม่ว่าในกรณีใด จะกระทำการเกินหน้าที่ของตนตามอนุสัญญาฉบับนี้หาได้ไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นอันบังคับเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐที่ตนไปปฏิบัติหน้าที่”

นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตรา 5 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ได้กำหนดเรื่องการแต่งตั้งผู้มีอำนาจคุ้มครองและผู้ทำการแทนผู้มีอำนาจคุ้มครองเช่นกัน ความว่า

“เป็นหน้าที่ของภาคีคู่พิพาทนับตั้งแต่เริ่มต้นมีกรณีพิพาทที่จะรักษาไว้ซึ่งการกำกับดูแลและการอนุวัติอนุสัญญาและพิธีสารนี้ โดยการไ้ระบบผู้มีอำนาจคุ้มครอง นอกจากประการอื่น รวมถึงการแต่งตั้งและการยอมรับผู้มีอำนาจคุ้มครองตามวรรคต่อไป ผู้มีอำนาจคุ้มครองต้องมีหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของภาคีคู่พิพาท

นับตั้งแต่เริ่มสถานการณ์ที่อ้างถึงในวรรค 1 ภาคิคูพิพาทแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งผู้มีอำนาจคุ้มครองโดยไม่ชักช้า เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้อनुสัญญาและการใช้พิธีสารนี้ และเพื่อความมุ่งประสงค์เดียวกันนี้จะอนุญาตโดยไม่ชักช้าให้กิจกรรมของผู้มีอำนาจคุ้มครอง ซึ่งตนได้ยอมรับหลังจากการแต่งตั้งของภาคิฝายปฏิบัติ

หากยังไม่มีการแต่งตั้งหรือยอมรับผู้มีอำนาจคุ้มครองตั้งแต่เริ่มต้นสถานการณ์ที่อ้างถึงในวรรค 1 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศอาจเสนอความช่วยเหลือแก่ภาคิคูพิพาท ทั้งนี้เพื่อแต่งตั้งโดยไม่ชักช้าซึ่งผู้มีอำนาจคุ้มครองที่ภาคิคูพิพาทยินยอม โดยไม่กระทบสิทธิขององค์การมนุษยธรรมที่ไม่ลำเอียงอื่นที่จะทำเช่นเดียวกัน เพื่อความมุ่งประสงค์นั้น คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศอาจขอให้นอกจากประการอื่นแล้ว แต่ละฝ่ายให้รายชื่อของรัฐอย่างน้อยห้ารัฐ ซึ่งฝ่ายนั้นพิจารณายอมรับให้กระทำการในนามของตนเป็นผู้มีอำนาจคุ้มครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคิฝายปฏิบัติ และขอให้ภาคิฝายปฏิบัติแต่ละฝ่ายส่งรายชื่อของรัฐอย่างน้อยห้ารัฐที่ตนยอมรับเป็นผู้มีอำนาจคุ้มครองของฝ่ายแรก ทั้งนี้ จะต้องแจ้งรายชื่อเหล่านี้ให้คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศภายในสองสัปดาห์หลังจากได้รับคำร้องขอ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศจะเปรียบเทียบรายชื่อต่างๆ และหาทางตกลงกับรัฐใดที่ได้รับการเสนอชื่อในรายชื่อทั้งสอง

แม้จะมีความขัดแย้งแล้ว หากไม่มีผู้มีอำนาจคุ้มครอง ภาคิคูพิพาทจะยอมรับโดยไม่ชักช้าซึ่งข้อเสนอที่อาจกระทำโดยคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศหรือขององค์การอื่นใดซึ่งให้หลักประกันทั้งปวงในความไม่ลำเอียงและในทางประสิทธิภาพเพื่อกระทำการเป็นผู้ทำการแทนหลังจากปรึกษาหารือตามควรกับฝ่ายดังกล่าวและโดยคำนึงถึงผลการปรึกษาหารือเหล่านี้ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทำการแทนจะต้องได้รับความยินยอมของภาคิคูพิพาท ภาคิคูพิพาทจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะอำนวยความสะดวกการดำเนินการของผู้ทำการแทนในการปฏิบัติภารกิจของตนภายใต้ अनुสัญญาและภายใต้พิธีสารนี้

ตามวรรค 4 การแต่งตั้งและยอมรับผู้มีอำนาจคุ้มครองเพื่อความมุ่งประสงค์ของการใช้บังคับ अनुสัญญาและพิธีสารนี้ ต้องไม่กระทบสถานภาพทางกฎหมายของภาคิคูพิพาทหรือของอาณาเขตใดรวมถึงอาณาเขตที่ถูกยึดครองด้วย

การดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างภาคิคูพิพาท หรือการมอบหมายการคุ้มครองผลประโยชน์ของภาคิและของชนชาติของภาคิคูพิพาทให้แก่รัฐที่สามตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการทูตย่อมไม่เป็นอุปสรรคต่อการแต่งตั้งผู้มีอำนาจคุ้มครองเพื่อความมุ่งประสงค์ของการใช้อनुสัญญาและการใช้พิธีสารนี้

การอ้างถึงสิ่งใดภายหลังในพิธีสารนี้เกี่ยวกับผู้มีอำนาจคุ้มครองย่อมรวมถึงผู้ทำการแทนด้วย”

ในการปฏิบัติภารกิจของผู้แทนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจของประเทศที่คุ้มครอง เขาจะต้องได้รับอนุญาตให้ไปสถานที่ต่างๆ แห่งที่มีบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองอยู่ และอาจสัมภาษณ์ผู้ได้รับความคุ้มครองโดยปราศจากผู้รู้เห็นเป็นพยานซึ่งจะทำโดยตนเองหรือโดยใช้ล่ามก็ได้ นอกจากนี้ผู้แทนหรือผู้ได้รับมอบอำนาจย่อมมีเสรีภาพในการเลือกสถานที่ที่ตนประสงค์จะไปเยี่ยมเยียน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นทางทหารตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 143 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4

อาจกล่าวโดยสรุปว่า การตรวจสอบติดตามที่ดำเนินการโดยรัฐที่ให้ความคุ้มครองหรือโดยผู้ที่ทำการแทนรัฐตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 และพิธีสารฉบับที่ 1 เป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกัน บทบัญญัติมาตรา 5 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 มิได้เป็นการเปลี่ยนแปลงการให้ความคุ้มครองตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเจนีวาแต่อย่างใด เพียงแต่ขยายขอบเขตเรื่องดังกล่าวเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นผลได้มากยิ่งขึ้น

2.1.2.2 การตรวจสอบติดตามของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ

เนื่องจาก ICRC เป็นผู้ส่งเสริมและผู้พิทักษ์กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เมื่อเกิดภาวะการขัดกันทางกำลังทหารขึ้น ICRC ย่อมมีหน้าที่ในการสนับสนุนให้มีการเคารพและนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไปปฏิบัติให้เป็นผล ทั้งนี้ ICRC ทำหน้าที่ดังกล่าวผ่านการตรวจสอบติดตามของตนว่าการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารนั้นได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศหรือไม่

ในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร หากรัฐภาคีคู่พิพาทไม่ยอมรับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ICRC จะเข้ามาดำเนินการเพื่อให้รัฐยอมรับและเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เนื่องจากการไม่ยอมรับกฎหมายดังกล่าวย่อมเป็นอุปสรรคในการดำเนินการตามกฎหมายของ ICRC โดยในเบื้องต้น ICRC จะทำการตรวจสอบติดตามว่ารัฐนั้นได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้มีการยอมรับและเคารพต่อกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศแล้วหรือไม่ หากรัฐนั้นยังไม่ดำเนินการใดๆ ICRC จะแจ้งเรื่องดังกล่าวผ่านหน่วยให้คำปรึกษากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคแก่ผู้ปกครองประเทศในการตรากฎหมายและออกกฎระเบียบภายในของรัฐ เพื่อเตือนให้รัฐนั้นทราบว่ารรัฐจะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นในการนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างมี

ประสิทธิภาพ แต่หากมีการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นเป็นประจำ ICRC จะเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการแทนรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในรัฐ โดยแสดงให้เห็นสถานการณ์ที่ทราบถึงการละเมิดดังกล่าว เพื่อประโยชน์แก่ผู้ได้รับผลร้ายหรือถูกคุกคามจากการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หรือ ICRC อาจตรวจสอบติดตามว่ารัฐภาคีได้ปฏิบัติตามพันธกรณีที่จะต้องนำมาตราทางกฎหมายที่จำเป็นในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษฐานอาชญากรรมสงครามเมื่อมีการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศหรือไม่ หากรัฐภาคีไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้เนื่องจากประเทศนั้นมิได้ตรากฎหมายภายในของตนเพื่ออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ICRC จะให้การสนับสนุนส่งเสริมรัฐนั้นในการตรากฎหมายภายในเพื่อสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

นอกจากนี้มาตรา 149 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 บัญญัติว่า “เมื่อมีคำร้องขอของภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งจะต้องจัดให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับข้อกล่าวหาว่าได้มีการละเมิดอนุสัญญาขึ้นด้วยประการใดๆ โดยวิธีการตามที่ภาคีที่เกี่ยวข้องจะได้ตกลงกัน หากไม่อาจตกลงกันได้ในวิธีการสำหรับการสอบสวนแล้ว ภาคีควรตกลงกันเลือกผู้ชี้ขาดขึ้นคนหนึ่งซึ่งจะตัดสินว่า จะต้องดำเนินการตามวิธีใด เมื่อปรากฏชัดว่าได้มีการละเมิดแล้วภาคีคู่พิพาทจะต้องจัดการให้การละเมิดนั้นสิ้นสุดลงและกำจัดการละเมิดนั้นภายในเวลาสั้นที่สุดที่จะทำได้” ฉะนั้น ICRC ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นกลางอาจจะถูกร้องขอจากภาคีคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้แจ้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศแก่ภาคีคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง ICRC จะตรวจสอบติดตามได้ว่าภาคีคู่พิพาทได้มีการปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร

นอกจากนี้ ICRC ยังจะเฝ้าสังเกตการณ์หากมีการร้องขอให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่ผิดตามที่มีการกล่าวหา เมื่อ ICRC ได้รับคำร้องขอให้ตรวจสอบการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น ICRC จะเข้าไปดำเนินการตรวจสอบตามที่ได้มีคำร้องขอ โดยไม่ก้าวล่วงไปดำเนินการในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากที่ตนได้รับคำร้องขอ เพราะไม่ได้อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน โดย ICRC จะดำเนินการเท่าที่ตนเห็นว่าผู้แทนของ

คนที่อยู่ ณ สถานที่นั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านมนุษยธรรมได้โดยง่าย⁶ และจะต้องมีการประกันว่าการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนของ ICRC ณ สถานที่นั้นมีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมือง นอกจากนี้ ICRC อาจแต่งตั้งผู้แทนในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจให้ความคุ้มครอง (The Protecting Power) ตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติมาตรา 9 และมาตรา 11 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 และมาตรา 5 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ซึ่งอาจแต่งตั้งจากคนชาติของรัฐฝ่ายที่ขัดกันหรือคนชาติของรัฐฝ่ายที่เป็นกลาง เพื่อทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของฝ่ายที่ขัดกัน ทั้งนี้ รัฐฝ่ายที่ขัดกันจะต้องให้ความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจให้ความคุ้มครองเท่าที่จะเป็นไปได้⁷ อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจให้ความคุ้มครองจะไม่ปฏิบัติหน้าที่เกินกว่าภาระหน้าที่ของตน และผู้มีอำนาจให้ความคุ้มครองยังมีหน้าที่ในการสนับสนุนและประกันว่ารัฐเหล่านั้นจะปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ อีกทั้ง ICRC ยังมีสิทธิริเริ่มในการปฏิบัติทางมนุษยธรรมโดยการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อคุ้มครองและบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลพลเรือน โดยได้รับความยินยอมของรัฐฝ่ายที่ขัดกันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 10 แห่งอนุสัญญาเจนีวา ฉบับที่ 4

2.1.3 มาตรการในการลงโทษ

การลงโทษกำหนดขึ้นให้เป็นหน้าที่ของรัฐภาคีฝ่ายขัดกันทางกำลังทหารเพื่อกระทำการป้องกันและหยุดยั้งการละเมิดทั้งปวง ซึ่งมาตรการดังกล่าวอาจกระทำได้โดยการลงโทษต่ออาชญากรสงครามหรือการให้ความร่วมมือกันทางอาญาระหว่างรัฐในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

⁶ อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 เกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลพลเรือนในเวลาสงคราม ลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 มาตรา 143 บัญญัติว่า

“ผู้แทนหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจของประเทศที่คุ้มครองจะต้องได้รับอนุญาตให้ไปในสถานที่ต่างๆ แห่งที่มีบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ที่กักกัน สถานที่กักคุม และสถานที่ทำงาน ...

ผู้แทนของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศจะต้องได้รับสิทธิดังกล่าวข้างบนนั้นด้วยการแต่งตั้งผู้แทนเช่นว่านี้ จะต้องเสนอให้ได้รับความเห็นชอบของประเทศที่ปกครองอาณาเขตที่ผู้แทนจะไปทำหน้าที่นั้น”

⁷ มาตรา 81 แห่งพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวาฉบับลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากการขัดกันทางกำลังทหารระหว่างประเทศ ค.ศ. 1977

2.1.3.1 พันธกรณีในการลงโทษต่ออาชญากรรมสงคราม

โดยทั่วไปกฎหมายอาญาของรัฐโดยอ้อมใช้กับการกระทำความผิดที่กระทำในดินแดนของรัฐนั้นหรือใช้กับคนชาติของรัฐนั้น แต่การละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดฐานอาชญากรรมสงครามนั้นถือเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศที่รัฐทุกรัฐย่อมมีเขตอำนาจศาลตามหลักสากลในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด โดยไม่ต้องคำนึงถึงสัญชาติของผู้กระทำความผิดหรือสถานที่ที่มีการกระทำความผิด โดยเขตอำนาจตามหลักสากลนี้เป็นสิ่งสำคัญในการนำตัวผู้กระทำความผิดฐานอาชญากรรมสงครามมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเขตอำนาจตามหลักสากลยังได้รับการรับรองโดยหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและกฎหมายสนธิสัญญาต่างๆ ทั้งนี้ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในบทบัญญัติมาตรา 146 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ดังนี้

“อัครภาคีผู้ทำสัญญาที่จะตรากฎหมายตามที่จำเป็นขึ้นไว้ให้มีบทลงโทษทางอาญาอันจะปรับใช้ได้อย่างมีผลแก่บุคคลที่กระทำหรือสั่งให้กระทำการละเมิดอันร้ายแรงใดๆ ต่ออนุสัญญาฉบับนี้ดังได้นิยามไว้ในข้อต่อไป

อัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่ายมีพันธกรณีที่จะต้องค้นหาตัวผู้ต้องหาว่าได้กระทำหรือได้สั่งให้กระทำการละเมิดอันร้ายแรงนั้นๆ และจะต้องนำตัวบุคคลเหล่านี้ไม่ว่าจะมีสัญชาติใดขึ้นศาลของตน ...”

การละเมิดอันร้ายแรง ได้แก่ การกระทำต่อบุคคลหรือทรัพย์สินซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ให้ความคุ้มครอง กล่าวคือ การฆ่าโดยเจตนา การทรมานหรือการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรมรวมทั้งการทดลองทางชีววิทยา การกระทำให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส หรือทำอันตรายแก่ร่างกายหรืออนามัยอย่างร้ายแรงโดยเจตนา การเนรเทศหรือการย้ายผู้ได้รับความคุ้มครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกักขังบุคคลเช่นนั้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การบังคับให้ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองเข้าประจำการในกองทหารของประเทศที่เป็นศัตรูหรือการกระทำโดยเจตนาให้ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองเสียสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยเที่ยงธรรมและตามระเบียบดังที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ การจับตัวไปเป็นประกันและการทำลายและริบทรัพย์สินอย่างกว้างขวางโดยไม่มีควมจำเป็นทางทหารและซึ่งได้กระทำไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายและโดยผลการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 147 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4

นอกจากนี้มาตรา 85 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ยังได้กำหนดเรื่องดังกล่าวเอาไว้ ดังนี้

“ให้นำบทบัญญัติของอนุสัญญาเจนีวาทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการละเมิดและการละเมิดอย่างร้ายแรงซึ่งเพิ่มเติมโดยหมวดนี้ไปใช้บังคับกับการปราบปรามการละเมิดและการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อพิธีสารนี้ ...

โดยไม่กระทบต่อการใช้บังคับอนุสัญญาและพิธีสารนี้ การละเมิดอย่างร้ายแรงต่อตราสารเหล่านี้ต้องถือเป็นอาชญากรรมสงคราม”

จะเห็นได้ว่าเมื่อรัฐได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเจนีวาระดับที่ 4 และพิธีสารฉบับที่ 1 แล้ว รัฐย่อมมีพันธกรณีในการนำตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวมาดำเนินคดีในศาลของประเทศตนโดยอาศัยเขตอำนาจศาลตามหลักสากล หรือส่งตัวผู้กระทำความผิดไปยังศาลของประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีโดยอาศัยหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อให้การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดฐานอาชญากรรมสงครามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3.2 การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)

แนวความคิดในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเกิดจากการที่รัฐมีอำนาจเหนือดินแดนและบุคคลของตน กล่าวคือ ถ้าผู้กระทำความผิดถือสัญชาติของรัฐอื่นแต่ได้เข้ามากระทำความผิดในดินแดนของรัฐตน หรือผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีสัญชาติของรัฐนั้น รัฐผู้ให้สัญชาติย่อมมีสิทธิที่จะใช้อำนาจเหนือบุคคลที่มีสัญชาติของรัฐตน โดยไม่พิจารณาว่าบุคคลนั้นอยู่ที่ใดหรือผู้เสียหายเป็นผู้มีสัญชาติของรัฐนั้น รัฐผู้ให้สัญชาติย่อมมีหน้าที่ในการคุ้มครองแก่คนชาติของตน แม้ว่าบุคคลนั้นจะอยู่นอกดินแดนของรัฐนั้นก็ตาม และแม้ว่าความผิดจะเกิดขึ้นนอกดินแดนของรัฐนั้น รัฐนั้นย่อมมีอำนาจในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนคือ การที่ประเทศหนึ่งส่งตัวบุคคลที่ต้องหาว่ากระทำความผิดหรือต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญาภายในเขตอำนาจศาลของประเทศอีกประเทศหนึ่งให้แก่ประเทศนั้นเพื่อนำตัวไปพิจารณาลงโทษตามกฎหมายต่อไป ตามปกติการกระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำขึ้นในเขตอำนาจศาลของประเทศที่ร้องขอและบุคคลผู้กระทำความผิดได้หลบหนีมาอยู่ในเขตอำนาจศาลของประเทศที่รับคำร้องขอ และคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้กระทำโดยวิถีทางการทูต (diplomatic channel)⁸

⁸ ประสพสุข บุญเดช, “การส่งผู้ร้ายข้ามแดน”, บทบัญญัติ, 4 (ธันวาคม 2535) :

บุคคลที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้จะต้องเป็นบุคคลที่กระทำความผิดในประเทศหนึ่ง และหลบหนีการลงโทษไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง ประเทศที่ผู้กระทำความผิดไปหลบซ่อนตัวมีสิทธิส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดกลับไปรับโทษยังประเทศที่ความผิดเกิดขึ้นได้ แต่ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศผู้ร้องขอ แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศผู้รับคำร้องขอ ประเทศผู้รับคำร้องขอจะไม่ส่งตัวผู้กระทำความผิดให้แก่ประเทศผู้ร้องขอโดยถือหลักว่าประชาชนของประเทศตนจะได้รับการปกป้องคุ้มครองภายใต้กฎหมายของประเทศตนได้มากกว่าประเทศที่ใช้กฎหมายที่แตกต่างกันออกไป หรือผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในสัญชาติของประเทศที่สาม ตามธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศเพื่อรักษาสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ประเทศผู้รับคำร้องขอจะแจ้งให้ประเทศที่สามที่ผู้กระทำความผิดมีสัญชาติทราบเสียก่อน แต่ไม่สามารถยับยั้งไม่ให้ประเทศผู้รับคำร้องขอส่งตัวผู้กระทำความผิดให้แก่ประเทศผู้ร้องขอได้

ความผิดที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้ (1) ความผิดนั้นเป็นความผิดอาญาทั้งของประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ (double criminality) (2) ความผิดนั้นมีโทษตามกฎหมายให้ลงโทษประหารชีวิต จำคุก หรือทำให้ปราศจากเสรีภาพเป็นระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี (3) ความผิดนั้นจะต้องไม่ขาดอายุความตามกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ (4) ความผิดนั้นจะต้องมิใช่ความผิดทางการเมือง (political offenses)

ความผิดทางการเมืองไม่มีคำนิยามหรือคำวิเคราะห์ศัพท์ไว้ ความผิดดังกล่าวเป็นหลักการของกฎหมายภายในแต่ละประเทศ มิใช่หลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นอำนาจของศาลแห่งประเทศผู้รับคำร้องขอที่จะต้องวินิจฉัยว่าความผิดนั้นเป็นความผิดทางการเมืองตามกฎหมายภายในของตนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การกระทำความผิดอาญาโดยมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ทางการเมืองแฝงอยู่อาจพิจารณาได้ว่าเป็นความผิดทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีความผิดบางประการที่อาจพิจารณาได้ว่าเป็นความผิดทางการเมือง แต่ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงอย่างมากจึงสมควรจะส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ความผิดดังกล่าวจึงถูกกำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของความผิดทางการเมืองที่จะต้องมีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น ความผิดฐานฆาตกรรมประมุขของรัฐหรือบุคคลในครอบครัว หรือฆาตกรรมผู้นำรัฐบาลหรือบุคคลในครอบครัว ความผิดฐานก่อการร้ายระหว่างประเทศ ความผิดฐานรุกราน

ความผิดฐานกระทำอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ ความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม ความผิดฐานโจรสลัด ความผิดฐานจี้เครื่องบิน ความผิดฐานเอาคนลงเป็นทาส ความผิดฐานปลอมแปลง ความผิดฐานลักพาตัว ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างประเทศ และความผิดเกี่ยวกับการกีดกันผิว เป็นต้น⁹

โดยทั่วไปหากการกระทำผิดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดทางการเมืองประเทศผู้รับคำร้องขอย่อมไม่ต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดน แต่อย่างไรก็ตาม การละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเป็นความผิดฐานอาชญากรรมสงครามอันเป็นข้อยกเว้นของความผิดทางการเมืองที่จะต้องมีการส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดกลับมาลงโทษ เนื่องจากเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงอย่างมากจึงไม่สมควรให้ผู้กระทำความผิดลี้ภัยไปอยู่ในประเทศอื่น ทั้งนี้ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในมาตรา 146 วรรคสอง แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 คือ

“...หากประสงค์และเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายของตนแล้ว อัครภาคีฝ่ายนั้นอาจส่งตัวบุคคลดังกล่าวไปให้อัครภาคีอีกฝ่ายหนึ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาคดีก็ได้ แต่อัครภาคีฝ่ายนั้นจะต้องแสดงว่ามีข้อกล่าวหาอันมีมูลเพียงพอ...”

นอกจากนี้มาตรา 88 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 ยังได้เน้นย้ำถึงความร่วมมือกันในทางอาญาระหว่างรัฐภาคี คือ รัฐภาคีจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินคดีทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการละเมิดอย่างร้ายแรงต่ออนุสัญญาหรือพิธีสารฉบับนี้ รวมถึงความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อพันธกรณีอื่นๆ ที่รัฐนั้นเป็นภาคี ไม่ว่าจะเป็นพันธกรณีตามสนธิสัญญาทวิภาคีหรือพหุภาคีซึ่งใช้บังคับหรือจะใช้บังคับเรื่องความร่วมมือกันในทางอาญาทั้งหมดหรือบางส่วน

อนึ่ง เมื่อประเทศผู้รับคำร้องขอได้รับตัวผู้ร้ายข้ามแดนแล้วต้องดำเนินคดีสำหรับความผิดที่ร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเท่านั้น จะนำตัวผู้กระทำความผิดไปดำเนินคดีสำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ได้ แม้ความผิดนั้นจะมีอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ต่ำกว่าความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ตาม

⁹ วิชญา ลิ้มวงศ์, “ความผิดทางการเมืองในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), น.16 -19.

2.2 กลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศ ระดับรัฐบาลและมีใช้ระดับรัฐบาล

ในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร หลักเกณฑ์ทางกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวมักถูกละเมิด ผู้สื่อข่าวมิได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเหมาะสม องค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลและมีใช้ระดับรัฐบาลจึงเข้ามาให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวจากผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากภาวะการขัดกันนั้น โดยขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนจะได้ศึกษาถึงกลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาล ทั้งในระดับสากลและระดับภูมิภาค รวมถึงองค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาล ดังรายละเอียดจะกล่าวต่อไป

2.2.1 องค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาล

เนื่องจากรัฐถือเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐย่อมกระทำการใดๆ ในทางระหว่างประเทศได้โดยกระทำการผ่านรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐ ซึ่งรัฐบาลย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐบาลของประเทศอื่นซึ่งอาจมากกว่าสองประเทศก็ได้ ความสัมพันธ์เช่นนี้เป็นความสัมพันธ์แบบพหุภาคีหรือหลายฝ่าย (multilateral relations) อันจะก่อให้เกิดการจัดตั้งองค์การระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organizations) ของประเทศเหล่านั้นขึ้นซึ่งเป็นการจัดตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาล องค์การระหว่างรัฐบาลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การดำเนินการใดๆ ขององค์การย่อมถือเป็นกลไกทางกฎหมายที่สำคัญในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายประการหนึ่ง

ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาบทบาทและกลไกขององค์การระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ในการบังคับการเพื่อให้รัฐต่างๆ เคารพและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร รวมทั้งช่วยบรรเทาความเจ็บปวดทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นจากภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร องค์การระหว่างประเทศเช่นว่านั้น ได้แก่ องค์การระหว่างประเทศในระดับสากลอย่างองค์การสหประชาชาติ (United Nations) เฉพาะในส่วนขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าว เช่น องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) และคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่ง

สหประชาชาติ (The United Nations Human Right Council) รวมถึงองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป (European Union) สันนิบาตอาหรับ (League of Arab States) และสหภาพแอฟริกัน (African Union) เป็นต้น

2.2.1.1 ระดับสากล

สังคมโลกได้ยอมรับการจัดประเภทขององค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นตามสภาพธรรมชาติทางภูมิศาสตร์ ซึ่งประเทศต่างๆ ได้รวมกลุ่มกันเป็นรัฐสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในรัฐสมาชิก เช่น องค์การสหประชาชาติ องค์การนี้เป็นองค์การระหว่างประเทศในระดับสากล ดังนั้น เพื่อให้การนำกลไกทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลในระดับสากลไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติในการให้ความคุ้มครองเรื่องดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.2.1.1.1 องค์การสหประชาชาติ (United Nations)

องค์การสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ.1945 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคืออิารงไว้ซึ่งเสรีภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การเคารพในหลักความยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาโลกตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ¹⁰ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา องค์การนี้ประกอบด้วยองค์กรหลัก 6 องค์กร คือ สมัชชา (General Assembly) คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) และสำนักเลขาธิการ (Secretariat) ซึ่งต่างมีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ นอกจากนั้นองค์การนี้ยังประกอบด้วยทบวงการชำนัญพิเศษ 16 องค์กร โดยขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนจะได้ศึกษาถึงองค์การที่เป็นส่วนสำคัญในการ

¹⁰ <http://www.mfa.go.th/un/index.php>

ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและบังคับการให้รัฐต่างๆ เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้สื่อข่าวและปฏิบัติ ตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการ ขัดกันทางกำลังทหาร

(1) **องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ**
(United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)

องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติเป็นหนึ่งในทบวงการ ชำนาญพิเศษ (Specialize Agencies) ของสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเสริมสร้างสันติสุข และความมั่นคงในโลก โดยร่วมมือกับประเทศสมาชิกทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมให้ประชากรทั่วโลกเคารพความยุติธรรม กฎหมายสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นมูลฐานตามที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

โครงสร้างและหน้าที่ขององค์การนี้ประกอบด้วยที่ประชุมใหญ่ขององค์การ (General Conference), คณะกรรมการบริหาร (Executive Board) และสำนักงานเลขาธิการ (Secretariat) ซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้และเป็นองค์กฤษฎะที่ปฏิบัติงานเฉพาะสาขา ประกอบด้วยสมาชิกทั้งที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ และมีความผูกพันกับองค์การ สหประชาชาติตามข้อตกลงพิเศษ โดยมีสมัชชาและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์กร ประสานงาน¹¹ ซึ่งสมัชชาเป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน พิจารณาและให้ คำแนะนำในเรื่องต่างๆ พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมถึง พิจารณารายงานขององค์กรต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ ส่วนคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินงานใดๆ โดยการแบ่งบุคลากรออกเป็นคณะกรรมการประจำ คณะกรรมาธิการภูมิภาค และองค์กรผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ศึกษาและรายงานเรื่องระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา อนามัย และอื่นๆ รวมทั้งให้คำแนะนำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการเคารพและ ปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นมูลฐานรวมถึงให้มีการเคารพในความยุติธรรม กฎหมาย สิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์พึงมี โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

¹¹ เพิ่งอ้าง.

บทบาทและหน้าที่ขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ มี 5 ประการ¹² ดังนี้

1. ด้านการศึกษา สนับสนุนในการจัดให้มีการศึกษาแก่บุคคลทุกคนและให้มีการฝึกอบรมด้านอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการเก็บรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล สถิติ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ด้านวิทยาศาสตร์ มุ่งขยายความร่วมมือระหว่างประเทศทางด้านวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา ธรณีวิทยา เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์และไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยค้นคว้าและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์

3. ด้านวัฒนธรรม การอนุรักษ์มรดกของชาติต่างๆ ด้านงานศิลปะ สถาปัตยกรรม วรรณคดี ภาษา หัตถกรรม นิทานพื้นบ้าน ดนตรี พิธีกรรมและการละเล่น อีกทั้งมีความมุ่งหมายในการปกป้องรักษาโบราณสถานจากภัยของสงคราม ภัยธรรมชาติและ การปล่อยปลาละเลยของมนุษย์ และยังได้มีการทำอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม ของนานาชาติอีกด้วย

4. ด้านสังคมศาสตร์ ให้ความสำคัญแก่การวิจัยและการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ แขนงต่างๆ อย่างกว้างขวาง เช่น สิทธิมนุษยชน สันติภาพ การลดกำลังอาวุธ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาประชากร การติดต่อสื่อสาร การพัฒนาสตรี เด็ก และชนกลุ่มน้อย เป็นต้น

5. ด้านการสื่อสาร องค์การนี้ให้ความสำคัญแก่การติดต่อสื่อสารอันเป็นที่มาของการทำความเข้าใจระหว่างกัน การปลูกฝังความเชื่อ ศักดิ์คติ และความคิด โดยเฉพาะสถานการณ์ที่เทคโนโลยีมีความเจริญมากขึ้นอันจะทำให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังได้ให้ความสำคัญเสรีภาพการสื่อสารของปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องทางด้านการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ การเงิน หรือเทคนิค

องค์การนี้ให้ความสำคัญกับเสรีภาพสื่อมวลชนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1939 หลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมื่อองค์การสหประชาชาติได้มอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับเสรีภาพสื่อมวลชน (freedom of the press) ให้แก่องค์การ องค์การจึงได้จัดให้มีการสัมมนาเรื่องเสรีภาพสื่อมวลชน ความเป็น

¹² คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ, เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ หน่วยที่ 6 – 10, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530), น.866-868.

อิสระและความหลากหลายของสื่อมวลชนในทุกภูมิภาคของโลกซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การบัญญัติกฎหมายที่ได้รับการยอมรับจากรัฐสมาชิกทุกรัฐ ต่อมาได้มีการจัดประชุมทั่วไปเรื่องการสื่อสารมวลชนสมัยใหม่ (New Communication Strategy) และในปี ค.ศ.1989 ได้ทำการเผยแพร่เรื่องดังกล่าวเพื่อให้สาธารณชนทราบและตระหนักถึงความสำคัญของเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ในปี ค.ศ.1991-1997 ได้จัดให้มีการสัมมนาเรื่องการให้การส่งเสริมความเป็นอิสระและความหลากหลายของสื่อมวลชนใน 5 ภูมิภาคทั่วโลก เพื่อส่งเสริมให้ทั่วโลกตระหนักถึงวิชาชีพสื่อมวลชนว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ (decision maker) กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความสำคัญ การจัดให้มีการสัมมนาเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการของแต่ละภูมิภาคในการกล่าวอ้างถึงวิชาชีพสื่อมวลชนและสร้างความเสมอภาคให้แก่สื่อมวลชน (democratic media environment) อันส่งผลให้เกิดคำประกาศ (Declaration) และแผนการต่างๆ อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การ นอกจากนี้ องค์การยังได้มอบหมายให้องค์การสื่อมวลชนอื่นๆ สร้างธรรมนูญกฎหมายขององค์การนั้นขึ้นเพื่อประกันความปลอดภัยของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารสามารถไหลเวียนได้อย่างอิสระ

องค์การได้ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพสื่อมวลชนผ่านการสังเกตการณ์ (monitoring) โดยให้ความสำคัญกับสื่อมวลชนอิสระและการสร้างระบอบประชาธิปไตย การดำเนินการที่เห็นได้ชัดขององค์การ คือ การจัดให้มีการให้บริการเชิงปรึกษาเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายสื่อมวลชน การเป็นตัวแทนเรียกร้องต่อรัฐบาล สมาชิกรัฐสภา (parliamentarian) และผู้ทำคำตัดสินอื่นๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมเสรีภาพดังกล่าว การสร้างพัฒนาการให้แก่หนังสือพิมพ์และสถานีวิทยุ การออกข้อมติต่างๆ และเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่สันติภาพโดยเข้าร่วมกับองค์การอื่นๆ ขององค์การสหประชาชาติ กองทุนและโครงการต่างๆ ในการแก้ปัญหาทำให้เกิดสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกันหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน และเมื่อสถานการณ์ดังกล่าวสิ้นสุดลงองค์การจะดำเนินการเพื่อให้เกิดสันติภาพ เสรีภาพ ความอิสระแก่สื่อมวลชน ส่วนกิจกรรมที่มีความสำคัญ คือ ปี ค.ศ.1993 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีการประกาศให้ถือວ່ວวันที่ 3 พฤษภาคมของทุกปีเป็นวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (World Press Freedom Day), การจัดตั้งกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเสรีภาพสื่อมวลชนและการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทั่วโลก และในปี ค.ศ.1997 องค์การได้จัดตั้งรางวัลเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (UNESCO/Guillerermo Cano World Press Freedom Prize)

เนื่องจากความสามารถของผู้สื่อข่าวในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือเพื่อรายงานข่าวนั้นมีความสัมพันธ์กับการคำนึงถึงเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งรวมทั้งเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมั่นคง สื่อมวลชนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกันถึงขั้นสุดลง สถานการณ์เช่นนี้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความเป็นกลางให้แก่ประชาชนย่อมมีความสำคัญ ด้วยเหตุนี้ องค์การจึงให้ความสำคัญแก่วิชาชีพสื่อมวลชนและกำหนดให้วิชาชีพนี้เป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งหมายถึงกฎเกณฑ์ในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายไร้สาย เพื่อสนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างอิสระและสร้างความหลากหลายแก่การสื่อสารมวลชน โดยได้ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาล, ผู้บริจาค, องค์การพัฒนาเอกชน (NGOs), เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศ และการสื่อสารมวลชนในพื้นที่หรือระหว่างประเทศ

ในการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชนนั้นมีหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นการรายงานข่าวช่างภาพ ฯลฯ ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมมีสิทธิในการเลือกสาขาเพื่อประกอบวิชาชีพของตน แต่การเลือกสาขาดังกล่าวอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ องค์การจึงเข้ามาให้การสนับสนุนอย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การเลือกสาขาเป็นไปอย่างอิสระ ยุติธรรมและป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งภายในระยะเวลาที่มีการเลือกสาขา โดยองค์การจะจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการคัดเลือกให้ผู้สื่อข่าวทราบ, จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการรายงานข่าว, จัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยในการประกอบวิชาชีพของผู้สื่อข่าวและสิทธิในการทำงานโดยปราศจากการขู่คุกคาม และจัดให้มีหรือเผยแพร่แนวทางการเลือกสาขาการประกอบวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพการรายงานข่าวภายในระยะเวลาที่มีการคัดเลือก, สิทธิของผู้สื่อข่าว, การเลือกกระบวนการในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารและความปลอดภัยในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เป็นไปเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารผู้สื่อข่าวในพื้นที่ (local journalists) และผู้สื่อข่าวต่างประเทศ (foreign correspondents) มักได้รับอันตรายในการประกอบวิชาชีพ องค์การจึงให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติวิชาชีพในสถานการณ์เช่นว่านั้น โดยจัดให้มีการฝึกอบรมความปลอดภัยให้แก่ผู้สื่อข่าวในพื้นที่เพื่อให้ผู้สื่อข่าวในพื้นที่ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวต่างประเทศ อีกทั้งในสถานการณ์ดังกล่าวผู้สื่อข่าวในพื้นที่อาจถูกโจมตีได้ง่ายกว่าผู้สื่อข่าวต่างประเทศ องค์การจึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์

สื่อสารแก่ผู้สื่อข่าวในพื้นที่เพื่อให้ผู้สื่อข่าวในพื้นที่เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติวิชาชีพ ส่วนผู้สื่อข่าวต่างประเทศองค์การได้สนับสนุนให้ผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่สื่อมวลชนตระหนักถึงภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนผู้สื่อข่าวอิสระ (freelance journalists) ที่ปฏิบัติวิชาชีพในสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อให้เขาได้รับความปลอดภัยเช่นกัน

องค์การได้สนับสนุนในการจัดให้มีการบัญญัติกฎหมายสื่อมวลชนเพื่อรองรับเสรีภาพในการแสดงออกของผู้สื่อข่าว ซึ่งการบัญญัติกฎหมายเหล่านี้จะต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศเรื่องการส่งเสริมความหลากหลายของผู้สื่อข่าว และในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกันซึ่งความขัดแย้งนั้นได้สิ้นสุดลงอันส่งผลให้กฎหมายสิ้นผลบังคับหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันก็จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้องค์การยังสนับสนุนให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานที่มีความอิสระเช่นเดียวกับกฎเกณฑ์ในการรายงานข่าวเพื่อส่งเสริมให้ผู้สื่อข่าวประกอบวิชาชีพได้อย่างอิสระและมีความหลากหลายทางความคิด อีกทั้งองค์การยังให้ความสำคัญกับการจัดตั้งสถาบันสื่อมวลชนโดยจัดให้มีการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญทางการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สื่อข่าวพหุเชิงในประเทศกำลังพัฒนา, จัดให้มีหน่วยงานทางข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น, การให้บริการทางข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะและผู้สื่อข่าว, จัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพข้อมูลข่าวสาร และจัดให้มีการฝึกอบรมสื่อมวลชนในการอ่านและเขียนหนังสือโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงและเด็ก เพื่อให้ผู้สื่อข่าวตระหนักถึงความจำเป็นของเสรีภาพในการแสดงออกและการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

การให้บริการทางการข่าวสาธารณะ (Public Service Broadcasting : PBS) องค์การได้ดำเนินการร่วมกับสื่อมวลชนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้สื่อข่าวโดยการจัดให้มีอุปกรณ์สื่อสารที่ได้มาตรฐานและจัดให้มีการให้บริการทางการข่าวสาธารณะเพื่อสร้างพื้นฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย การให้บริการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสาธารณะและให้บริการเพื่อสาธารณะโดยมิได้ประกอบการเชิงพาณิชย์หรือโดยรัฐบาลของประเทศใด อีกทั้งยังเป็นการดำเนินการอย่างอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองและความกดดันจากการพาณิชย์ อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการรับรู้ ศึกษาและได้รับความบันเทิง

(2) คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Human Right Council)¹³

คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เป็นองค์กรหลักที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ประกอบด้วยตัวแทนของประเทศสมาชิกของสหประชาชาติจำนวน 47 ประเทศ ซึ่งแบ่งตามภูมิภาค กล่าวคือ แอฟริกา 13 คน, เอเชีย 13 คน, ยุโรปตะวันออก 6 คน, ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน 8 คน, ยุโรปตะวันตก 7 และประเทศอื่นๆ (ปัจจุบัน ค.ศ.2008) มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ และต้องกระทำด้วยความยุติธรรมและเสมอภาค ซึ่งอาจกระทำโดยแสดงให้เห็นถึงการละเมิดฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน, ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางด้านสิทธิมนุษยชนและการศึกษา, พัฒนากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ, ทบทวนเอกสารบันทึกเรื่องสิทธิมนุษยชนของประเทศสมาชิก, ป้องกันมิให้มีการละเมิดฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน, กระทำการตอบโต้การกระทำใดที่มีลักษณะฉุกเฉิน รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Human Right Council) จัดตั้งขึ้นมาเพื่อมาทดแทนหน่วยงานเดิมที่เรียกว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Commission for Human Rights) ซึ่งองค์กรทั้งสองมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมุ่งเน้นความสำเร็จของงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างมาตรฐานสากลทางสิทธิมนุษยชน ส่วนคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนมุ่งเน้นตัวองค์กรเห็นได้ชัดจากเรื่องการเลือกตั้งสมาชิก คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจะเลือกตั้งสมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกทั้งปวงโดยการลงคะแนนด้วยบัตรลับเพื่อต้องการให้ได้มาซึ่งผู้แทนที่มีความสามารถ ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะเลือกตั้งสมาชิกโดยการลงคะแนนเสียงลับหลังผู้สมัครและเลือกสมาชิกจากเสียงสนับสนุนทั้งปวง นอกจากนี้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจะประชุมเป็นรายปีโดยมีวาระการประชุม 3 สมัย ทั้งนี้ วาระการประชุมดังกล่าวรวมถึงวาระการประชุมหลักด้วยซึ่งมีระยะเวลารวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์นอกเหนือจากระยะเวลาดังกล่าว สมาชิกของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมดอาจร้องขอให้มีการจัดวาระการประชุมสมัยพิเศษได้หากมีความจำเป็นเพื่อจัดการปัญหา

¹³ <http://www.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>

ในสถานการณ์ฉุกเฉินและเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะประชุมเป็นรายปีโดยวาระการประชุมมีระยะเวลา 6 สัปดาห์

ความสัมพันธ์ระหว่างคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Human Rights) เนื่องจากคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนได้จัดตั้งขึ้นตามข้อมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ 60/251 ลงวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 2006¹⁴ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจึงมีอำนาจหน้าที่ที่มีความอิสระในการดำเนินการใดแตกต่างหากสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน นอกจากนี้สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนยังได้จัดตั้งสำนักเลขาธิการ (Secretariat) ให้แก่คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนเพื่อร่วมมือกันในการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจะต้องทบทวนการทำงานและการปฏิบัติหน้าที่ของตนภายหลังจากระยะเวลา 5 ปีนับแต่ได้จัดตั้งขึ้นและจะต้องรายงานไปยังสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

อำนาจหน้าที่ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ อาจกล่าวโดยสรุป ดังนี้

1. ส่งเสริมการศึกษาและการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเช่นการบริการให้คำปรึกษา, การช่วยเหลือที่มีลักษณะเฉพาะและการเสริมสร้างสมรรถภาพเพื่อจัดให้มีการให้คำปรึกษาและการให้ความยินยอมจากรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง
2. จัดให้มีการสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
3. เสนอคำแนะนำไปยังสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน
4. ส่งเสริมให้รัฐภาคีบังคับการให้เป็นไปตามพันธกรณีทางสิทธิมนุษยชน และติดตามผลสำเร็จของการปฏิบัติตามพันธกรณีนั้น รวมถึงมอบหมายให้รัฐภาคีส่งเสริมและการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอันเนื่องมาจากการประชุมของสหประชาชาติ
5. ดำเนินการตามแผนการสังเกตการณ์ทั่วไปเพื่อให้รัฐสมาชิกปฏิบัติตามพันธกรณีทางสิทธิมนุษยชนและมอบหมายให้รัฐสมาชิกเผยแพร่และเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจะพัฒนาวิธีการและจัดสรรระยะเวลาที่มีความจำเป็นสำหรับแผนการสังเกตการณ์ทั่วไปภายในระยะเวลา 1 ปีภายหลังจากได้มีการจัดวาระการประชุมสมัยแรก
6. ให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนและตอบโต้การกระทำดังกล่าวอย่างฉับพลัน

¹⁴ General Assembly resolution 60/251 of 15 March 2006.

7. รับมาซึ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินงานกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนตามมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ 48/141 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ.1993

8. ประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนกับรัฐบาล, องค์กรในระดับภูมิภาค, สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสังคมพลเมือง

9. จัดทำคำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมและการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

10. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอไปยังสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

การดำเนินการของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักความเป็นสากล (universality) หลักความยุติธรรม (impartiality) หลักภาวะวิสัย (objectivity) และหลักการไม่เลือกปฏิบัติ (non-selectivity) เพื่อให้การสนับสนุนและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งสิทธิในการพัฒนา ในการดำเนินการใดๆ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ อาจร่วมมือกับประเทศที่ประสบปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งมีข้อมูลเรื่องดังกล่าวไม่ครบถ้วนอันก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศนั้น โดยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนจะให้ประเทศนั้นรายงานและแสดงให้เห็นถึงผลเสียดังกล่าวเพื่อแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาเรื่องดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น หรือคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนอาจร่วมมือกับผู้สังเกตการณ์ (observers) องค์กรระหว่างประเทศในระดับรัฐบาลและมีในระดับรัฐบาล สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและองค์กรพิเศษใดในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เดิมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้จัดตั้งโครงการพิเศษ (special procedure) ขึ้นเพื่อสังเกตการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนทั่วโลก ต่อมาเมื่อได้มีการจัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนขึ้นแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนย่อมรับมาซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการตามโครงการพิเศษดังกล่าว โครงการพิเศษนี้เป็นระบบการค้นหาข้อเท็จจริงและการสืบสวนสอบสวนของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนรวมทั้งผู้รายงานตรวจสอบพิเศษ (special rapporteurs) ผู้แทนพิเศษ (special representatives) ผู้ชำนาญการอิสระ (independent experts) ซึ่งจัดตั้งโดยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนหรือคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ทั้งนี้ ผู้ชำนาญการอิสระจะเป็นผู้กระทำการสืบสวนสอบสวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเฉพาะ และศึกษาสถานการณ์อันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่างๆ โครงการพิเศษนี้เป็นการดำเนินการอย่างอิสระตามเจตนารมณ์ของรัฐสมาชิกในการพิจารณาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนอันมีลักษณะเฉพาะเพื่อให้การคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้มีข้อมติที่ 2002/48 ลงวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.2002¹⁵ ให้มีการจัดตั้งโครงการพิเศษโดยใช้ชื่อว่า “ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษแห่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในการส่งเสริมและการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก” (Special Rapporteur of the Commission on Human Rights on the promotion and protection of the right of freedom of opinion and expression) โครงการพิเศษนี้มีความเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวเนื่องจากผู้สื่อข่าวเป็นบุคคลผู้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลผู้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก รวมทั้งสิทธิในการให้ได้มาซึ่งและได้รับข้อมูลข่าวสาร เช่น การกักขังที่มีการกระทำรุนแรง การกักขังที่มีระยะเวลาอนาน การฆ่าโดยปราศจากอำนาจศาล การทรมาน การขู่คุกคาม การทารุณกรรม การกระทำอันมีลักษณะรุนแรง การเลือกปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กฎหมายในการควบคุมตรวจตรา การค้นหา การยึดและการตรวจสอบโดยมิชอบ และการกระทำใดๆ ต่อบุคคลผู้ให้การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง บุคคลผู้ศึกษาเรื่องสิทธิดังกล่าว บุคคลผู้กล่าวอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพ ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย และบุคคลผู้เป็นตัวแทนในการกล่าวอ้างสิทธิดังกล่าว รวมถึงการเรียกร้องให้รัฐต่างๆ ยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนและนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้ร้องขอให้ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษดำเนินการ 4 ประการ คือ (1) รวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นอันเป็นการเลือกปฏิบัติ การขู่คุกคาม การกระทำอันมีลักษณะรุนแรง การทารุณกรรม หรือการกระทำอื่นใดที่ไม่เหมาะสมซึ่งกระทำต่อบุคคลผู้ให้การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมถึงพิจารณาระบบการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและคณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนในการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิเพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่มีความซับซ้อนกัน (2) รวบรวมข้อมูลในลักษณะเดียวกันจากที่กล่าวมาซึ่งกระทำต่อผู้ประกอบวิชาชีพในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเพื่อกระทำการหรือส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก (3) กระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้จากองค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาลและมีไต่ระดับรัฐบาล และรัฐภาคีอื่นที่ทราบ

¹⁵ Commission of Human Rights resolution 2002/48 of 23 April 2002.

ข้อมูลดังกล่าว โดยผู้รายงานตรวจสอบพิเศษจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมของตน รวมทั้งคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกเสนอเพื่อเสนอแก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และ(4) รายงานให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทราบถึงการใช้สิทธิในการแสดงออกโดยมิชอบอันทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติหรือศาสนา และทราบถึงการปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 (3) และ 20 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และคำอธิบายโดยทั่วไปที่ 15 ของคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ เพื่อให้การห้ามเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุทางเชื้อชาติเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก

2.2.1.2 ระดับภูมิภาค

ในสังคมระหว่างประเทศนอกจากการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลในระดับสากลอย่างองค์การสหประชาชาติแล้ว ยังมีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลในระดับภูมิภาคขึ้นโดยเป็นการรวมกลุ่มกันของรัฐต่างๆ ในระดับภูมิภาค ซึ่งรัฐต่างๆ อาจรวมตัวกันด้วยเหตุใดก็ได้เป็นต้นว่าการรวมตัวกันตามหลักภูมิศาสตร์ หลักความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม หรือหลักความสัมพันธ์ทางศาสนา ทั้งนี้ การศึกษากลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลในระดับภูมิภาคในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษาถึงกลุ่มสหภาพยุโรป สันนิบาตอาหรับ และสหภาพแอฟริกัน

2.2.1.2.1 สหภาพยุโรป (European Union)

สหภาพยุโรป (European Union) เป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งจัดตั้งขึ้นตามสนธิสัญญาก่อตั้งสหภาพยุโรป หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าสนธิสัญญามาสทริกท์ (Maastricht treaty) ประกอบด้วยรัฐในภูมิภาคยุโรป 27 รัฐ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสหภาพยุโรปจะเป็นองค์การระหว่างประเทศหรือเป็นการรวมกลุ่มของรัฐ แต่โครงสร้างของสหภาพยุโรปนั้นมีลักษณะเหนือชาติ (supranational trait) อย่างชัดเจนเนื่องจากบรรดาประเทศสมาชิกต่างๆ ได้ร่วมกันสร้างสถาบันหรือหน่วยงานภายในซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐสมาชิกรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ

ภูมิภาคยุโรปได้ให้ความสำคัญแก่การให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐภายในภูมิภาคยุโรปเกิดความเกรงกลัวต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ที่กำลังเข้ามาคุกคามต่อสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนจึงต้องการล้มล้างลัทธิคอมมิวนิสต์และสร้างหลักประกันการคุ้มครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศที่เรียกว่า “คณะมนตรีแห่งยุโรป” (The Council of Europe) ขึ้นตามธรรมนูญแห่งคณะมนตรีแห่งยุโรป (Statute Council of Europe) ซึ่งเป็นองค์การที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยเหตุผลทางการเมืองอันมีลักษณะแตกต่างจากสหภาพยุโรป (European Union) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษาถึงองค์กรภายในของคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe) ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Court of Human Rights) และศาลประชาคมยุโรป (European Court of Justice) ซึ่งเป็นองค์การที่เกี่ยวข้องและเป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกันในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภูมิภาคยุโรป

(1) องค์กรภายในของคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe)¹⁶

คณะมนตรีแห่งยุโรป มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมือง Strasbourg ประเทศฝรั่งเศส มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเป็นเอกภาพของยุโรประหว่างรัฐสมาชิกโดยการร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการยึดถือสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่าเป็นวัตถุประสงค์หลัก¹⁷ โดยคณะมนตรีแห่งยุโรปได้ดำเนินงานที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหลายด้านซึ่งครอบคลุมทางด้านกฎหมาย สังคมการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การศึกษาและวัฒนธรรม อีกทั้งยังได้ร่วมกันยกวางอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950 ซึ่งเป็น

¹⁶ เนตรนภา พุทธสุวรรณ, “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป ตามอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), น.42-50.

¹⁷ วิชัย ศรีรัตน์, “สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของชนชาวไทย” โครงการศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สาขานิติศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543), น.163 อ้างใน เนตรนภา พุทธสุวรรณ, เพิ่งอ้าง , น.43.

สนธิสัญญาที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐภายในภูมิภาคยุโรปในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายในภูมิภาคยุโรป

โครงสร้างของคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe) ประกอบด้วย 3 องค์กร คือ คณะกรรมการรัฐมนตรี (Committee of Minister) สมัชชาสภาผู้แทน (Parliament Assembly) และสำนักเลขาธิการ (Secretariat) ซึ่งองค์กรทั้งสามดังกล่าวต่างมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแตกต่างกันตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

(ก) คณะกรรมการรัฐมนตรี (Committee of Minister)

คณะกรรมการรัฐมนตรีเป็นองค์กรฝ่ายบริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำหน้าที่ประชุม, จัดทำข้อตกลงและนโยบาย และรับผิดชอบงานของคณะมนตรีแห่งยุโรปทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนตามอนุสัญญานั้น คณะกรรมการรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่สำคัญสองประการ กล่าวคือ ประการแรก การรับรองอนุสัญญาและสนธิสัญญา เนื่องจากปฏิญญาหรือสนธิสัญญาที่ออกโดยคณะมนตรีแห่งยุโรปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทุกฉบับต้องผ่านการเจรจาและรับรองโดยคณะกรรมการรัฐมนตรี และประการที่สอง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่ามี การละเมิดสิทธิมนุษยชนและศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีคำพิพากษาสุดท้าย คณะกรรมการรัฐมนตรีจะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบให้คู่กรณีปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 46 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ.1950¹⁸ นอกจากนี้หากคู่ความร้องขอมาที่คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าคดีมีประเด็นสำคัญหรือคดีมีเหตุต้องตีความอนุสัญญาและพิธีสารที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจเรียกร้องให้ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปให้ความเห็นทางกฎหมายได้¹⁹

(ข) สมัชชาสภาผู้แทน (Parliament Assembly)

สมัชชาสภาผู้แทนเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือปัญหาหรือประเด็นสำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคณะมนตรีแห่งยุโรปแล้วประชุมจัดทำข้อมติหรือคำแนะนำที่เป็นข้อเสนอแนะส่งไปยังคณะกรรมการรัฐมนตรี แต่มิได้ทำหน้าที่ประชุมเพื่อร่างหรือออกกฎหมาย

¹⁸ ดู อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950 มาตรา 46 (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950”)

¹⁹ ดู อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 มาตรา 47

หรือกฎระเบียบที่ผูกพันรัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกภายในคณะมนตรีแห่งยุโรป นอกจากนี้สมัชชาสภาผู้แทนยังมีหน้าที่ในการติดตามสอดส่องดูแล²⁰ (monitoring) สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในรัฐสมาชิกของคณะมนตรีแห่งยุโรปในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยสมัชชาสภาผู้แทนจะแต่งตั้งผู้รายงานเพื่อทำหน้าที่ดูแลการปฏิบัติตามพันธกรณีหรือนโยบายของคณะมนตรีแห่งยุโรปและทำรายงานเสนอสมัชชาสภาผู้แทน นอกจากนี้หากพิจารณาการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 สมัชชาสภาผู้แทนมีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคดีตัดสินคดีในศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป²¹ และมีอำนาจตัดสินเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษา²²

(ค) สำนักเลขาธิการคณะมนตรีแห่งยุโรป (Secretariat)

สำนักเลขาธิการคณะมนตรีแห่งยุโรปเป็นองค์กรริเริ่มในการดำเนินการใดๆ ด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 โดยมีหน้าที่ในการบริหารงานและกิจการทั้งหมดของคณะมนตรีแห่งยุโรป รวมทั้งการนำแผนและโครงการต่างๆ ของคณะมนตรีแห่งยุโรปมาปฏิบัติ

การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน สำนักเลขาธิการคณะมนตรีแห่งยุโรปจะทำหน้าที่ตรวจสอบกฎหมายภายในของรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 52 และมีหน้าที่รับการลงนาม การให้สัตยาบันอนุสัญญาหรือพิธีสารแห่งอนุสัญญา รวมถึงการบอกเลิกอนุสัญญา อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานสรุปในแต่ละช่วงเวลาของรัฐที่เข้าไปทำหน้าที่ติดตามสอดส่องการปฏิบัติตามอนุสัญญายุโรปฯ ภายหลังจากเข้าร่วมเป็นสมาชิกจากรายงานที่ได้รับจากสมัชชาสภาผู้แทน

²⁰ นริสา วุฒิปัญญาเลิศ, “กลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียน”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544), น.76 อ้างใน เนตรนภาพุทธสุวรรณ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 16*, น.46.

²¹ ดู อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 มาตรา 22

²² ดู อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 มาตรา 23

(2) ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Court of Human Rights)²³

เดิมศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปเป็นองค์กรที่ทำงานควบคู่กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป ต่อมาเมื่อพิธีสารฉบับที่ 11 มีผลใช้บังคับทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนถูกยกเลิกไปเนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกับศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปจึงได้มีการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปขึ้นใหม่ตามมาตรา 19 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950²⁴ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐกับรัฐ และรัฐกับปัจเจกชน ซึ่งศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปเป็นศาลประจำเพียงองค์กรเดียวที่มีอำนาจบังคับคดีที่มีการร้องเรียนว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งจากรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาและจากปัจเจกชนในฐานะผู้เสียหาย

อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปไว้โดยสรุปสามประการ กล่าวคือ ประการแรก อำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์ อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 กำหนดให้ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีอำนาจหน้าที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์ของรัฐภาคีแห่งอนุสัญญา ซึ่งอ้างว่ารัฐของตนถูกรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาอื่นละเมิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในอนุสัญญา และยังมีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์จากปัจเจกชนในฐานะผู้เสียหายที่กล่าวอ้างว่าตนเองเป็นผู้ถูกละเมิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในอนุสัญญา จะเห็นได้ว่าศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปได้ยอมรับสถานะของปัจเจกชนในฐานะผู้เสียหาย ปัจเจกชนย่อมเป็นผู้ทรงสิทธิ มีสิทธิหน้าที่เช่นเดียวกับรัฐและองค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ประการที่สอง อำนาจพิจารณาคดีตัดสินคดี เมื่อศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปได้รับเรื่องร้องเรียนจากรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาหรือปัจเจกชนแล้ว ศาลย่อมมีอำนาจพิจารณาคดีทุกประเภทที่เกี่ยวกับการละเมิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในอนุสัญญา อย่างไรก็ตาม ศาลจะมีอำนาจพิจารณาคดีตัดสินคดีได้ก็ต่อเมื่อรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาได้ประกาศยอมรับอำนาจพิจารณาของศาลก่อนเท่านั้น

²³ เนตรนภา พุทธสุวรรณ, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 15*, น.51-62.

²⁴ อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 มาตรา 19 บัญญัติว่า

“เพื่อรับประกันการปฏิบัติตามกฎหมายของการรับรองในการประชุมสุดยอดรัฐภาคีและพิธีสารให้มีการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปขึ้น”

ประการสุดท้าย อำนาจในการให้ความเห็นทางกฎหมาย ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป มีอำนาจในการให้ความเห็นทางกฎหมายให้คำปรึกษาและวินิจฉัยตีความอนุสัญญาหรือ พิธีสารต่อทำอนุสัญญาตามคำร้องขอของคณะกรรมการรัฐมนตรี²⁵ รวมถึงอำนาจในการ ให้ความเห็นทางกฎหมายต่อประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการตีความอนุสัญญาและพิธีสาร ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญา

อาจกล่าวโดยสรุปว่า อำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปทั้งสามประการนั้น ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีอำนาจในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ได้โดยตรง แต่อำนาจใน การให้ความเห็นทางกฎหมายและอำนาจพิจารณาตัดสินคดีนั้นศาลจะทำหน้าที่ให้ความเห็น ทางกฎหมายและพิจารณาตัดสินคดีได้ก็ต่อเมื่อรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาได้ประกาศยอมรับ เขตอำนาจศาลก่อน

(3) ศาลประชาคมยุโรป (European Court of Justice)²⁶

นอกจากศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปที่ได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 19 แห่งอนุสัญญายุโรปว่า ด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีละเมิดฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน ที่ได้รับการร้องเรียนจากรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาและจากปัจเจกชนในฐานะผู้เสียหายตามที่ได้กล่าว ไว้ในข้อ (2) ข้างต้นแล้ว ยังมีศาลประชาคมยุโรปซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งในสหภาพยุโรป (European Union) อันเกิดจากการรวมกลุ่มของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งบรรดาประเทศสมาชิก ต่าง ๆ ไม่ได้เพียงมารวมตัวกันเท่านั้น หากแต่ยังร่วมกันสร้างสรรค์สถาบันหรือหน่วยงานภายใน สหภาพยุโรปซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐสมาชิกรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ²⁷

ศาลประชาคมยุโรปมีหน้าที่ในการตีความและบังคับใช้กฎหมายเพื่อพิจารณาว่า ประเทศสมาชิกได้นำกฎหมายของสหภาพยุโรปไปปรับใช้ในประเทศตนหรือไม่ ทั้งนี้ หากเกิด ปัญหาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรสหภาพยุโรป พลเมืองของสหภาพ

²⁵ จรัญ โฆษณานันท์, สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), น.450.

²⁶ ทิพรัตน์ เต็มเพชร, “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ : ศีษษากรณีกการคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศและตามกฎหมายภายใน”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), น.106-108.

²⁷ <http://th.wikipedia.org/wiki/สหภาพยุโรป>

ยุโรปสามารถยื่นเรื่องฟ้องคดีต่อศาลภายใต้เงื่อนไขบางประการเพื่อให้ศาลพิจารณาคดีดังกล่าวได้ ซึ่งรวมถึงการพิจารณาว่ากฎหมายสหภาพยุโรปนั้นกระทบสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานที่สหภาพยุโรปรับรองในสนธิสัญญาหรือไม่²⁸

อย่างไรก็ตาม เขตอำนาจของศาลประชาคมยุโรปย่อมเป็นเอกเทศจากเขตอำนาจของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป กล่าวคือ ศาลประชาคมยุโรปมีเขตอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 220 แห่งสนธิสัญญาโรม ค.ศ.1957 และตามที่บัญญัติไว้ในข้ออื่นๆเป็นการเฉพาะ เช่น มาตรา 35 วรรคหนึ่งแห่งสนธิสัญญาสหภาพยุโรป ค.ศ.1992²⁹ ส่วนศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีเขตอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 วรรคหนึ่งแห่งสนธิสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950³⁰ แม้ศาลทั้งสองจะมีเขตอำนาจที่เป็นเอกเทศจากกัน แต่ศาลทั้งสองต่างเป็นองค์กรที่เป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกันในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคลในสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปได้ริเริ่มให้ความสำคัญกับการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีแห่งคณะมนตรีแห่งยุโรป (Committee of Minister of the Council of Europe) ได้ออกคำประกาศเรื่องการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสถานการณ์ที่มีการขัดกันและความตึงเครียดว่ารัฐทั้งปวงโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐสมาชิกของคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe) ควรตระหนักถึงสิทธิของปัจเจกชนและสาธารณชนในการได้รับแจ้งให้ทราบถึงผลประโยชน์สาธารณะ และได้พิจารณาถึงการกระทำใดของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐหรือรัฐสมาชิกอื่นในสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติหน้าที่สถานการณ์ที่มีการขัดกันและความตึงเครียดว่า จะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หรือตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 หรือตามตราสารทางสิทธิมนุษยชน

²⁸ สนธิสัญญาก่อตั้งประชาคมยุโรป ค.ศ.1957 มาตรา 230 วรรคสี่

²⁹ สนธิสัญญาสหภาพยุโรป ค.ศ.1992 มาตรา 35 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ศาลประชาคมยุโรปจะมีเขตอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในสนธิสัญญาและคำพิพากษาของศาลมีผลบังคับได้ตามกฎหมาย...”

³⁰ อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“1.เขตอำนาจศาลนั้นมีอำนาจเกี่ยวกับการตีความและการใช้บังคับของอนุสัญญาและพิธีสารซึ่งได้เสนอขึ้นมาสู่ศาลตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ.1950 ข้อ 33, 34 และ 47...”

ระหว่างประเทศอื่นโดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ ทั้งนี้ คณะกรรมการรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐบาลของรัฐสมาชิกเคารพหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่มีอยู่เพื่อเป็นการประกันว่าผู้สื่อข่าวย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากรัฐสมาชิกอย่างแน่แท้³¹ และให้คำแนะนำแก่รัฐสมาชิก โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตราสารทางสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทั้งในระดับสากลและระดับภูมิภาคสหภาพยุโรปในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ที่มีการขัดกันและความตึงเครียด ไม่ว่าจะเป็นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 และบทบัญญัติมาตรา 79 แห่งพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวาฉบับลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากการขัดกันทางกำลังทหารระหว่างประเทศ ค.ศ. 1977 (พิธีสารฉบับที่ 1)” (The Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 Relating to the Protection of victims of International Armed Conflicts 8 June 1977 “Protocol I”)³² การให้คำแนะนำเช่นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดคำนิยามของคำว่า “ผู้สื่อข่าว” ว่าหมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทั้งหลาย กล่าวคือ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ช่างภาพ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน เช่น คนขับรถ ล่าม เป็นต้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการรัฐมนตรีได้ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลของรัฐสมาชิกสองประการ กล่าวคือ ประการแรก รัฐสมาชิกจะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติและนโยบายพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ที่มีการขัดกันและความตึงเครียดโดยกำหนดแนวทางตามภาคผนวกของคำแนะนำนี้ และรัฐสมาชิกจะต้องนำคำแนะนำนี้ไปปฏิบัติต่อผู้สื่อข่าวต่างประเทศ (foreign correspondents) และผู้สื่อข่าวในพื้นที่ (local journalists) โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และประการที่สอง รัฐสมาชิกต้องเผยแพร่คำแนะนำนี้ให้ทราบ

³¹ Declaration on the protection of journalists in situations of conflict and tension, Adopted by the Committee of Ministers on 3 May 1996, at its 98th Session.

³² The Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 Relating to the Protection of victims of International Armed Conflicts, 8 June 1977, 16 I.L.M. 1391 (hereinafter Protocol I).

โดยทั่วกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแพร่ให้แก่องค์กรสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าว องค์กรทางวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐ ทั้งกรณีที่เป็นพลเรือนและทหาร³³

อย่างไรก็ตาม มิใช่เฉพาะคณะกรรมการรัฐมนตรีเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ สมัชชาสภาผู้แทนแห่งคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Parliament Assembly of the Council of Europe) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเช่นกัน สมัชชาสภาผู้แทนจึงได้ออกข้อมติที่ 1438 ลงวันที่ 28 เมษายน ค.ศ.2005 เรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนและการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวในพื้นที่ที่มีการขัดกัน (Freedom of the Press and the working conditions of journalists in conflict zones)³⁴ ว่าสมัชชาสภาผู้แทนเล็งเห็นถึงความสำคัญของเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนจึงได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 อย่างไรก็ดีตาม ในภาวะสงครามหรือภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถให้ความคุ้มครองสื่อมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเมื่อผู้สื่อข่าวต้องรายงานข่าวจากสถานที่ที่มีความอันตราย เช่น ในพื้นที่ที่เกิดสงคราม พื้นที่ที่มีการขัดกันทางกำลังทหาร ผู้สื่อข่าวมักปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในสถานการณ์เช่นนี้ความสำคัญระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสาร และสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างสิทธิในชีวิต เสรีภาพและความปลอดภัยของผู้สื่อข่าวย่อมแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล

ทั้งนี้ สมัชชาสภาผู้แทนได้แสดงความเห็นว่าตนไม่เห็นด้วยกับจำนวนผู้สื่อข่าวที่ถูกฆาตกรรม ลักพาตัวและทำให้สาบสูญในขณะที่เขาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีการขัดกันทางกำลังทหารหรือเสี่ยงต่ออันตราย และมีการละเมิดเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน ด้วยเหตุนี้ สมัชชาสภาผู้แทนจึงได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่องค์กรระหว่างประเทศที่มีในระดับรัฐบาล เช่น สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศ (International News Safety Institute) สหภาพนักข่าวระหว่างประเทศ (International Federation of Journalists) องค์กรนักข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders) เป็นต้น

³³ Recommendation No.R (96) 4 of the Committee of Ministers to member states on the protection of journalists in situations of conflict and tension, Adopted by the Committee of Ministers on 3 May 1996, at its 98th Session.

³⁴ Parliamentary Assembly of the Council of Europe Resolution 1438 of 28 April 2005.

เพื่อให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ สหประชาชาติผู้แทนยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของมาตรา 79 แห่งพิธีสารฉบับที่ 1 กำหนดให้ผู้สื่อข่าวมีสถานะเป็นพลเรือน แต่ผู้สื่อข่าวจะต้องไม่กระทำการอันมีผลเป็นปฏิปักษ์ต่อสถานะพลเรือนของตน และโดยไม่กระทบต่อสิทธิของผู้สื่อข่าวสงครามที่ได้รับมอบหมายให้ประจำกองทัพบกในสถานะที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 (A) (4) แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 (The Geneva Convention III Relative to the Treatment of Prisoners of War of 12 August 1949) อันเป็นบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ³⁵

อีกทั้งสหประชาชาติผู้แทนได้กล่าวถึงความสำคัญของคำประกาศและคำแนะนำในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสถานการณ์ที่มีการขัดกันทางกำลังทหารและความตึงเครียดของคณะกรรมการรัฐมนตรีตามที่กล่าวข้างต้น โดยเรียกร้องให้รัฐสมาชิกและรัฐผู้สังเกตการณ์ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการรัฐมนตรีในการดำเนินการใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียกร้องให้มีการเคารพต่อเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสาร, การยกเลิกข้อจำกัดในการใช้อุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ การถ่ายทอดผ่านดาวเทียมทางโทรศัพท์ และอุปกรณ์สื่อสารทางวิทยุ, การให้ความรู้แก่กองกำลังทางทหารเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าว, การอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สื่อข่าวในการเดินทางไปยังประเทศต่างๆ และการให้ความไว้วางใจแก่ผู้สื่อข่าว ในการนี้รัฐสมาชิกและรัฐผู้สังเกตการณ์จะต้องประกันว่าผู้สื่อข่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัยภายในประเทศของตน และหากเกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้สื่อข่าวในประเทศของตน รัฐสมาชิกและรัฐผู้สังเกตการณ์จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเช่นเดียวกับการกระทำที่เกิดขึ้นในประเทศอื่นซึ่งอาจมีกองกำลังทางทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ยิ่งไปกว่านั้นสหประชาชาติผู้แทนยังได้กำหนดหน้าที่เชิงบังคับให้แก่รัฐสมาชิกและรัฐผู้สังเกตการณ์ในการจัดให้มีโครงการการฝึกอบรมผู้สื่อข่าวสงครามซึ่งประจำอยู่ในกองทัพบก เนื่องจากผู้สื่อข่าวประเภทนี้อาจถูกจำกัดการรายงานข่าวได้ด้วยเหตุว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่กองทัพบกในการปฏิบัติการทางทหาร

³⁵ The Geneva Convention III Relative to the Treatment of Prisoners of War, 12 August 1949, 75 U.N.T.S. 135.

อย่างไรก็ดี ในการให้คำแนะนำแก่รัฐสมาชิกสมัชชาสภาผู้แทนได้อ้างถึงข้อมติที่ 1438 ว่าคณะกรรมการรัฐมนตรีจะดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อมติดังกล่าวและเป็นผู้สังเกตการณ์ว่ารัฐสมาชิกได้ให้ความเคารพต่อเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในข้อมูลข่าวสารของผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ที่มีการขัดกันหรือไม่ โดยดำเนินการตามที่องค์การสหประชาชาติมอบหมายและดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน³⁶ หรือองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติเพื่ออ้างไว้ซึ่งมาตรฐานทางสิทธิมนุษยชนของสหภาพยุโรปตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1950 หรือเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ของคณะมนตรีแห่งยุโรป³⁷

2.2.1.2.2 สันนิบาตอาหรับ (League of Arab States)³⁸

สันนิบาตอาหรับได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม ค.ศ.1945 โดย 7 ประเทศ ได้แก่ อียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย อิรัก ซีเรีย จอร์แดน เลบานอน และเยเมน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันบนพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมมากกว่าที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ มีรัฐสมาชิกจำนวน 22 รัฐ (ปัจจุบัน ค.ศ.2008)³⁹ วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสันนิบาตอาหรับ คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก⁴⁰ และการให้

³⁶ ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Human Right Council) ขึ้นมาเพื่อมาทดแทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Commission on Human Rights)

³⁷ Parliamentary Assembly of the Council of Europe Recommendation 1702 of 28 April 2005.

³⁸ คณะกรรมการกลุ่มผลิตภัณฑ์วิชาการกฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ, เอกสารการสอนชุดวิชาการกฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ หน้าที่ 11 – 15, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530), น.1056-1076.

³⁹ http://en.wikipedia.org/wiki/Arab_League

⁴⁰ กติกาก่อตั้งสันนิบาตอาหรับ มาตรา 2 บัญญัติว่า

“สันนิบาตอาหรับมีจุดมุ่งหมายในอันที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิก ร่วมมือในนโยบายต่างๆ เพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อปกป้องเอกราชและอธิปไตย และเพื่อผลประโยชน์และตระหนักร่วมกันของประเทศอาหรับทั้งหมด”

ความสำคัญแก่ความร่วมมือของประเทศในด้านต่างๆ คือ ทางเศรษฐกิจการค้าและการเงิน การคมนาคมติดต่อสื่อสาร กิจกรรมทางวัฒนธรรม การร่วมมือกันแก้ปัญหาทางด้านสัญชาติ การทำหนังสือเดินทางและวีซ่า การดำเนินคดีและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความร่วมมือทางกิจกรรม สังคม ความร่วมมือในการแก้ปัญหาทางด้านสุขอนามัย อีกทั้ง สันนิบาตอาหรับยังเป็นองค์การกลางเพื่อความร่วมมือของประเทศสมาชิกกับองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ⁴¹

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสันนิบาตอาหรับจะก่อตั้งขึ้นจากความร่วมมือกันทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกที่มีศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมประเพณีที่ คล้ายคลึงกันเป็นสำคัญ แต่การก่อตั้งสันนิบาตอาหรับยังมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองซ่อนเร้นอยู่ เนื่องจากสันนิบาตอาหรับมีบทบาททางการเมืองหลายประการ เช่น การสนับสนุนทางการเงิน แก่ประเทศอาหรับที่ยังคงอยู่ใต้ระบบอาณานิคมให้ได้รับเอกราช, การให้ความช่วยเหลือผ่าน โครงการและองค์กรต่างๆ ขององค์การ, การสร้างแนวความคิดสหภาพนารัฐอาหรับ และการดำเนินงานในที่ประชุมสหประชาชาติ เพื่อให้ประเทศสมาชิกขององค์การมีอำนาจต่อรอง ทางการเมืองในเวทีสหประชาชาติมากขึ้น

การให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสันนิบาตอาหรับนั้น ได้มีการจัดตั้งองค์การ เคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพสื่อมวลชนแห่งอาหรับ (The Arab Press Freedom Watch)⁴² ซึ่งเป็น องค์การอิสระ ก่อตั้งขึ้นจากแนวความคิดที่ต้องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สื่อข่าวสัญชาติอาหรับ และองค์การสื่อมวลชนในอาหรับ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและบทบาทของ สื่อมวลชนในการสร้างระบอบประชาธิปไตย ความสงบสุข ความมั่งคั่งเฟื่องฟูให้แก่สันนิบาต อาหรับ องค์การนี้มีบทบาทและหน้าที่ในการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพให้แก่สื่อมวลชน ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และจัดให้มีการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการ แสดงออกโดยร่วมมือกับองค์การอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อบรรเทาและเยียวยาความ เสียหายแก่ผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากเสรีภาพในการแสดงออกในสันนิบาตอาหรับ

⁴¹ กติกาก่อตั้งสันนิบาตอาหรับ ข้อ 3 บทบัญญัติว่า

“สันนิบาตอาหรับจะดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับการร่วมมือในอนาคตกับองค์การ ระหว่างประเทศอื่นๆ ซึ่งอาจจะได้รับการก่อตั้งขึ้นมาเพื่อความมั่นคง สันติภาพตลอดจนเพื่อสร้าง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม”

⁴²<http://www.wiserearth.org/organization/view/a26cc7998ad1d0674a7b0635>

การดำเนินการขององค์การนั้นแบ่งออกเป็นสามขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรก กระทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดเสรีภาพในการแสดงออกในสันนิบาตอาหรับ ขั้นตอนที่สอง แจ้างข้อมูลดังกล่าวให้รัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้องทราบ และขั้นตอนสุดท้าย จัดให้มีโครงการเพื่อขจัดข้อจำกัดทั้งปวงที่เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกอย่างอิสระ รวมถึงการจัดให้มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร สหภาพการค้าและองค์การวิชาชีพได้อย่างอิสระ และเรียกร้องให้มีการสร้างระบบการดำเนินคดีที่มีความยุติธรรม

องค์การเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพสื่อมวลชนแห่งอาหรับ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการใดๆ ดังนี้

1. ส่งเสริมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกและสร้างหลักเกณฑ์พื้นฐานในการปฏิบัติงานอย่างอิสระให้แก่สื่อมวลชน

2. ดำเนินการใดๆ เพื่อขจัดข้อจำกัดทางกฎหมายทั้งปวงในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนและสนับสนุนให้มีการสร้างกรอบทางกฎหมายในการปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชน

3. เมื่อผู้สื่อข่าวปัจเจกชนและสหภาพผู้สื่อข่าวต้องเผชิญกับความกดดันของรัฐบาล องค์การจะให้การสนับสนุนและดำเนินการเพื่อให้พ้นจากความกดดันดังกล่าว

4. สังเกตการณ์การกระทำใดซึ่งขัดกับทางปฏิบัติของเสรีภาพสื่อมวลชนในสันนิบาตอาหรับและดำเนินการเพื่อให้การกระทำนั้นหมดสิ้นไป และ

5. ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางมนุษยธรรมแก่ผู้สื่อข่าวผู้ตกเป็นเหยื่ออันเนื่องมาจากการละเมิดฝ่าฝืนเสรีภาพในการแสดงออก

อย่างไรก็ตาม องค์การเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพสื่อมวลชนแห่งอาหรับมิใช่กลไกทางกฎหมายเพียงประการเดียวของสันนิบาตอาหรับในดำเนินการเพื่อให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในการประกอบวิชาชีพ สันนิบาตอาหรับยังให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งได้ร่วมกันจัดให้มีการจัดทำกฎบัตรอาหรับว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Arab Charter on Human Rights) ในวันที่ 15 กันยายน ค.ศ.1954 คณะมนตรีของสันนิบาตอาหรับได้ให้การรับรองกฎบัตรและเปิดให้รัฐสมาชิกได้ร่วมลงนาม⁴³ นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งองค์การสิทธิมนุษยชนแห่งสันนิบาตอาหรับ (The Arab Organization for Human Rights) ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1983

⁴³ Ian Brownlie, Guy S. Goodwill-Gill, Basic Documents on Human Rights, Fourth Edition, (Oxford University Press, 2002), p.774.

ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีในระดับรัฐบาล มีวัตถุประสงค์ในการเรียกร้องให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนและผู้อาศัยในนานารัฐอาหรับ, เป็นตัวแทนปัจเจกชนผู้กล่าวอ้างว่าตนถูกละเมิดฝ่าฝืนสิทธิต่างๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, จัดให้มีการปลดปล่อยบุคคลผู้ถูกจับกุมคุมขัง, ให้ความช่วยเหลือบุคคลผู้ถูกจำกัดเสรีภาพหรือถูกบังคับด้วยเหตุว่าตนเป็นผู้กระทำความผิดทางการเมืองหรือด้วยเหตุทางเชื้อชาติ เพศ และภาษา, ให้ความช่วยเหลือในกรณีที่บุคคลนั้นมีได้รับการดำเนินคดีที่เป็นธรรม, จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในกรณีที่มีความจำเป็น, เรียกร้องให้มีการพัฒนาเงื่อนไขในการปฏิบัติต่อเชลย และดำเนินการเรื่องการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้กระทำความผิดทางการเมือง⁴⁴ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ขององค์การสิทธิมนุษยชนแห่งสันนิบาตอาหรับยังรวมถึงการศึกษา การฝึกอบรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน⁴⁵

ดังนั้น หากผู้สื่อข่าวมิได้รับความคุ้มครองตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามที่กำหนดไว้ องค์การเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพสื่อมวลชนแห่งอาหรับและองค์การสิทธิมนุษยชนแห่งสันนิบาตอาหรับย่อมเป็นองค์การที่เข้ามาให้ความคุ้มครองแก่ผู้สื่อข่าว อย่างไรก็ตามองค์การสิทธิมนุษยชนแห่งสันนิบาตอาหรับจะเข้ามาให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวก็ต่อเมื่อผู้สื่อข่าวถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ เช่น สิทธิในชีวิต⁴⁶ เสรีภาพในการแสดงออก⁴⁷ อันเป็นการละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎบัตรอาหรับว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

⁴⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Arab_Organization_for_Human_Rights

⁴⁵ http://erc.unesco.org/ong/en/directory/ONG_Desc_portal.asp?mode=gn&code=1472, quoted in, wikipedia, *ibid*.

⁴⁶ กฎบัตรอาหรับว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 5 บัญญัติว่า

“บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิในชีวิต, เสรีภาพ และความปลอดภัยในชีวิตภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

⁴⁷ กฎบัตรอาหรับว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 26 บัญญัติว่า

“บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเชื่อ, การคิดและการแสดงความคิดเห็น”

2.2.1.2.3 สหภาพแอฟริกัน (African Union)

เดิมผู้นำทางการเมืองใช้อำนาจในการปกครองแบบเบ็ดเสร็จจึงทำให้ประชาชนชาวแอฟริกันมิได้รับความคุ้มครองเรื่องสิทธิและเสรีภาพจากผู้นำทางการเมืองอย่างเหมาะสม ทำให้วันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ.1963 ได้เกิดแนวความคิดในการก่อตั้ง Organization of African Unity (OAU) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ต่อมากลางปี ค.ศ.1990 ชาวแอฟริกันได้พยายามรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้มีการคุ้มครองเรื่องดังกล่าว แนวความคิดดังกล่าวจึงได้รับความสนใจอีกครั้งหนึ่ง ส่งผลให้วันที่ 9 กันยายน ค.ศ.1999 ผู้นำของ OAU ได้ประกาศจัดตั้ง African Union ขึ้นตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสุดยอดรัฐสมาชิกที่กรุงโรม ค.ศ. 2000 และได้มีการจัดทำตราสารก่อตั้งองค์การ เรียกว่า “Constitutive Act of the African Union” ขึ้น⁴⁸ มีรัฐสมาชิกทั้งสิ้น 53 รัฐ (ปัจจุบัน ค.ศ.2008)

วัตถุประสงค์หนึ่งในการก่อตั้งสหภาพแอฟริกัน คือ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองมนุษย์และสิทธิของพลเมืองตามกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของประชาชน ค.ศ.1981 (African Charter People’s Rights 1981) และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน⁴⁹ ซึ่งกฎบัตรดังกล่าวได้ถูกรับเอาเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1981 โดยการประชุมสุดยอดของรัฐสมาชิกครั้งที่ 18⁵⁰ ต่อมารัฐสมาชิกของ OAU ได้เสนอให้มีการตั้งชื่อเป็น “กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน ค.ศ.1981” (African Charter on Human and Peoples’ Rights 1981)⁵¹ กฎบัตรนี้เป็นเอกสารทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวแอฟริกัน

สหภาพแอฟริกันได้ให้ความสำคัญแก่สิทธิมนุษยชนโดย OAU เดิม ได้จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (African Commission on Human and Peoples’ Rights) และศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (African Court on Human and Peoples’ Rights) ขึ้น

⁴⁸ <http://www.answers.com/topic/african-union>

⁴⁹ Constitutive Act of the African Union , Article 3...h

⁵⁰ IAN BROWNLIE, GUY S. GOODWILL-GILL, *supra* note 43, p.728.

⁵¹ กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน ค.ศ. 1981 บทอารัมภบท

(1) คณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (African Commission on Human and Peoples' Rights)

การจัดตั้งคณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน มีผลใช้บังคับตามกฎหมายแอฟริกันตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ซึ่งคณะกรรมาธิการเป็นองค์กรกึ่งตุลาการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งอาจกระทำได้โดยการจัดให้มีเอกสาร การศึกษา การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสิทธิของมนุษย์และประชาชนในสหภาพแอฟริกัน จัดให้มีการสัมมนา การประชุม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์และประชาชน และเมื่อมีกรณีใดๆ เกิดขึ้นก็ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่รัฐบาล, กำหนดกฎเกณฑ์ใดๆ เพื่อแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของมนุษย์และประชาชนหรือเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ของสหภาพแอฟริกันหรือสถาบันระหว่างประเทศอื่นในการส่งเสริมและให้ความคุ้มครองสิทธิของมนุษย์และประชาชน นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยังมีหน้าที่ในการตีความกฎหมายแอฟริกันตามคำร้องขอของประเทศสมาชิกหรือองค์กรต่างๆ ในสหภาพแอฟริกัน และกระทำการใดๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสมัชชาแห่งสหภาพแอฟริกัน (The African Union Assembly)⁵²

การให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสหภาพแอฟริกันนั้น คณะกรรมาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มีหน้าที่ในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกและสังเกตการณ์ การบังคับการให้เป็นไปตามรับคำประกาศกฎเกณฑ์ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกัน (Declaration of Principles on Freedom of Expression in Africa) ระหว่างรัฐสมาชิกในสหภาพแอฟริกัน เนื่องจากสมัชชาการประชุมที่ 29 คณะกรรมาธิการฯ ได้มีมติเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกโดยริเริ่มให้มีการจัดตั้งกลไกที่เหมาะสมในการทบทวนและสังเกตการณ์มาตรฐานทางเสรีภาพในการแสดงออกและกระทำการสืบสวนสอบสวนการละเมิดสิทธิและเสรีภาพเพื่อทำคำแนะนำไปยังคณะกรรมาธิการแห่งแอฟริกัน (The African Commission), สมัชชาการประชุมที่ 32 ได้มีการยอมรับคำประกาศกฎเกณฑ์ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกัน, สมัชชาการประชุมที่ 33 ได้มีการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งให้มีหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการควบคุมตรวจตราการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการบังคับการให้เป็นไปตามคำประกาศดังกล่าว และในสมัชชาการประชุมที่ 35 ระหว่างการวางแผนเพื่อจัดตั้งผู้รายงานตรวจสอบพิเศษเรื่องเสรีภาพในการแสดงออก ประเทศแกมเบียได้ขอเลื่อนเวลาในการนัดพบผู้รายงานตรวจสอบพิเศษส่งผลให้ในสมัชชาการประชุมที่ 36 คณะกรรมาธิการได้มีมติลงวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 2004 ให้มีการจัดตั้ง “ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษ

⁵² กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน ค.ศ. 1981 มาตรา 45

เรื่องเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกัน” (Special Rapporteur on Freedom of Expression in Africa) ต่อมา ในสมัยการประชุมที่ 42 คณะกรรมาธิการได้มีมติที่ 122 (XXXXII) ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ.2007⁵³ ให้มีการจัดตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รายงานตรวจสอบพิเศษให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแห่งแอฟริกัน” (Special Rapporteur on Freedom of Expression and Access to Information in Africa)

ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแห่งแอฟริกัน มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

1. ตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับสื่อมวลชน รวมถึงนโยบายและทางปฏิบัติของรัฐสมาชิกในเรื่องดังกล่าว, สังเกตการณ์การให้ความร่วมมือของรัฐสมาชิกในการปฏิบัติตามมาตรฐานทั่วไปและตามคำประกาศกฎเกณฑ์ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกันในส่วนที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษาแก่รัฐสมาชิก

2. ในกรณีที่ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษได้รับรายงานว่ารัฐสมาชิกใดได้ละเมิดเสรีภาพในการแสดงออกและได้ปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษจะให้รัฐสมาชิกนั้นค้นหาข้อเท็จจริง (fact-finding) ดังกล่าวเพื่อตนจะได้ทำคำแนะนำไปยังคณะกรรมาธิการแห่งแอฟริกัน

3. ให้รัฐสมาชิกกระทำการและจัดให้มีกิจกรรมในประเทศของตนเพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในแอฟริกันให้มากยิ่งขึ้น

4. เมื่อมีการละเมิดเสรีภาพในการแสดงออกและปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษจะกระทำการเข้าแทรกแซงทางสาธารณะ, การประกาศผ่านทางสาธารณะ, จัดพิมพ์ข่าวสำหรับหนังสือพิมพ์ และส่งคำร้องขอไปยังรัฐสมาชิกเพื่อให้ชี้แจงเรื่องดังกล่าว

5. รวบรวมกรณีที่มีการละเมิดเสรีภาพในการแสดงออกและปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในรัฐสมาชิกและจัดพิมพ์เป็นรายงานของรัฐสมาชิกนั้น เพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการแห่งแอฟริกัน

⁵³ ACHPR resolution 122(XXXXII) of 28 November 2007.

6. จัดทำรายงานวาระการประชุมทั่วไปเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในแอฟริกัน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิการแห่งแอฟริกัน

ในสมัยการประชุมที่ 40 คณะกรรมาธิการได้พิจารณากรณีผู้ถูกกล่าวหาว่าได้ฆาตกรรม กระทำการทรมาน และการปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมต่อผู้สื่อข่าวที่ได้รับการนิรโทษกรรม (impunity) โดยเรียกร้องให้รัฐสมาชิกดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีตามที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรแอฟริกันฯ หรือเอกสารทางระหว่างประเทศอื่นรวมทั้งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออก อีกทั้งเรียกร้องให้รัฐสมาชิกทั้งหลายมอบอำนาจอย่างเด็ดขาดให้แก่ผู้รายงานตรวจสอบพิเศษเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกันให้กระทำการใดๆ เพื่อให้มีการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกในแอฟริกันและเพื่อให้สามารถนำคำประกาศกฎเกณฑ์ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกแห่งแอฟริกันหรือมาตรฐานทางสิทธิมนุษยชนอื่นในระดับภูมิภาคไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (African Court on Human and Peoples' Rights)

ศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนจัดตั้งขึ้นตามพิธีสารแห่งกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนในการจัดตั้งศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน (Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Establishment of an African Court on Human and Peoples' Rights)⁵⁴ โดยมีเขตอำนาจศาลและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพิธีสารฉบับนี้⁵⁵

⁵⁴ พิธีสารแห่งกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนในการจัดตั้งศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน มาตรา 1 บัญญัติว่า

“จะต้องมีการจัดตั้งศาลในสหภาพแอฟริกันขึ้นคือ ศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน โดยศาลดังกล่าวจะเป็นองค์การที่มีเขตอำนาจและหน้าที่ตามที่บังคับไว้โดยพิธีสารฉบับนี้”

⁵⁵ พิธีสารแห่งกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนในการจัดตั้งศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน มาตรา 3 บัญญัติว่า

บุคคลที่มีอำนาจเสนอคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติมาตรา 5 แห่งพิธีสารฉบับดังกล่าว

“1. บุคคลดังกล่าวต่อไปนี้มีสิทธิที่จะเสนอคดีขึ้นสู่ศาลได้

- a) คณะกรรมาธิการ
- b) รัฐภาคีซึ่งยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมาธิการ
- c) รัฐภาคีซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำร้องเรียนที่ยื่นต่อคณะกรรมาธิการ
- d) รัฐภาคีซึ่งพลเมืองของตนเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
- e) องค์การทางปกครองของแอฟริกัน

2. เมื่อรัฐภาคีมีส่วนได้เสียในคดีก็สามารถเสนอคดีต่อศาลได้

3. ศาลให้สิทธิองค์การที่มีใช้ระดับรัฐบาลที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการกระทำขององค์กรที่อยู่ในหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพิธีสารฉบับนี้ และปัจเจกบุคคลผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิที่นำเสนอคดีขึ้นสู่ศาลนี้ได้โดยตรง”⁵⁶

ส่วนการพิจารณาพิพากษาของศาลย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แห่งพิธีสารฉบับดังกล่าว ซึ่งบัญญัติว่า “ศาลจะต้องพิจารณาคดีตามที่บัญญัติไว้ในกฎบัตร และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของรัฐที่เกี่ยวข้อง”⁵⁷

จะเห็นได้ว่าหากผู้สื่อข่าวของรัฐสมาชิกใดถูกระทำการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ เช่น สิทธิในชีวิต⁵⁸ เสรีภาพในข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูล

“1. เขตอำนาจศาลจะครอบคลุมคดีทั้งมวลและข้อพิพาทที่เสนอต่อศาลเพื่อให้ตีความและบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎบัตร พิธีสารฉบับนี้ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนที่รับรองโดยรัฐที่เกี่ยวข้อง

2. ศาลมีอำนาจพิพากษาคดีที่นำขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาล”

⁵⁶ พิธีสารแห่งกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนในการจัดตั้งศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน มาตรา 1

⁵⁷ พิธีสารแห่งกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชนในการจัดตั้งศาลแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน มาตรา 7

⁵⁸ กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน ค.ศ.1981 มาตรา 4 บัญญัติว่า

ข่าวสาร⁵⁹ อันเป็นการละเมิดต่อกฎบัตรแอฟริกันฯ ผู้สื่อข่าวย่อมสามารถนำคดีเสนอต่อศาลได้โดยตรง หรือรัฐผู้เป็นเจ้าของสัญชาติของผู้สื่อข่าวผู้ถูกละเมิดนั้นอาจใช้สิทธิคุ้มครองทางการทูตเสนอคดีดังกล่าวเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคนชาติของรัฐตนได้

2.2.2 องค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาล

จากที่กล่าวไว้ในข้อ 2.2.1 องค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลและถือเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศประเภทหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการใดๆ ขององค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลย่อมถือเป็นกลไกทางกฎหมายที่สำคัญในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมิใช่มีเพียงรัฐและองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลเท่านั้นที่สามารถกระทำการใดๆ ในทางระหว่างประเทศได้ องค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาลหรืออาจเรียกว่า องค์การพัฒนาเอกชนย่อมสามารถกระทำการใดๆ ได้เช่นกัน ทั้งนี้ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติได้ออกข้อมติที่ 288 (X) ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1950 ว่า “องค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาล ได้แก่ องค์การระหว่างประเทศใดๆ ที่มีได้ก่อตั้งโดยความตกลงระหว่างรัฐบาลจะถูกพิจารณาว่าเป็นองค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาล” องค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาลมักดำเนินการโดยปราศจากการควบคุมของรัฐบาลโดยดำเนินการร่วมกับองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาล ดังนั้น การศึกษากลไกทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารจึงจำเป็นต้องศึกษากลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาล เช่น คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (The International Committee of Red Cross), องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชน (Human Rights Watch) และ

“การมีชีวิตอยู่ของบุคคลย่อมไม่สามารถถูกล่วงละเมิดได้ บุคคลทุกคนย่อมได้รับการเคารพในชีวิตของตน และไม่มีบุคคลใดสามารถลิดรอนสิทธิเช่นนี้ได้โดยไม่มีเหตุอันควร”

⁵⁹กฎบัตรแอฟริกันฯว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และประชาชน ค.ศ. 1981 มาตรา 9 บัญญัติว่า

“1. บัณฑิตทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสาร

2. บัณฑิตทุกคนย่อมมีสิทธิในการแสดงออกและเผยแพร่ความคิดเห็นของตนภายใต้กฎหมาย”

สมาคมผู้สื่อข่าวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการคุ้มครองผู้สื่อข่าว (Committee to Protect Journalists), สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศ (International Federation of Journalists), สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศ (International News Safety Institute) และ องค์การนักข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders) เป็นต้น

2.2.2.1 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (The International Committee of Red Cross)

Jean Henry Dunant ชาวสวิสเซอร์แลนด์ เป็นผู้ให้กำเนิดกาชาด เนื่องจากในปี ค.ศ. 1859 ได้เกิดสงครามระหว่างฝรั่งเศสและออสเตรียขึ้นที่เมืองโซเฟรีโน (Solferino) เขาได้มีโอกาสเดินทางไปยังสถานที่ดังกล่าวและได้เห็นทหารในสนามรบได้รับบาดเจ็บ ซึ่งมีความโหดร้ายทารุณและทหารถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมาก ในปี ค.ศ. 1862 เขาจึงได้เขียนหนังสือชื่อ “บันทึกความทรงจำที่โซเฟรีโน” ซึ่งได้เสนอให้มีการจัดตั้งสมาคมเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บในยามสงครามทั้งที่เป็นมิตรและศัตรูโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ต่อมาได้มีผู้เสนอความคิดดังกล่าวต่อสมาคมสวัสดิการสาธารณะแห่งเจนีวา (Public Welfare Society of Geneva) จึงได้มีการประชุมและจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อบรรเทาทุกข์นักรบบาดเจ็บ (International Committee for the Relief of Wounded Combatants) ขึ้นในปี ค.ศ. 1863 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of Red Cross : ICRC)

ICRC ก่อตั้งโดยเอกชนชาวสวิสเซอร์แลนด์ 5 คน ได้แก่ อังรี ดูนังต์, กิลโยม อังรี ดูฟูร์, กุสตาฟ มัวนีเออร์, หลุยส์ แอปเปียร์ และเตโอดอร์ โมเนอร์ ICRC เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาลซึ่งมีขอบข่ายการปฏิบัติงานระหว่างประเทศและเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ปฏิบัติงานภายในกรอบของกาชาดสากล นอกจากนี้ยังมีอีกสองหน่วยงาน คือ สันนิบาตสภากาชาดและสภากาชาดของประเทศต่างๆ สันนิบาตสภากาชาดเป็นองค์การระหว่างประเทศของสภากาชาดสากลจากทุกประเทศ กลุ่มมุสลิมจะใช้เครื่องหมายเสี้ยววงเดือนแดง ขณะที่อิหร่านใช้เครื่องหมายสิงโตและพระอาทิตย์⁶⁰ ส่วนสภากาชาดของประเทศต่างๆ (National Red Cross) เป็นองค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาลภายในประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตาม สภากาชาดของประเทศต่างๆ ไม่สามารถดำเนินงานใดๆ อย่างเป็นอิสระจากรัฐบาลของตน แต่จะต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล จึงทำให้สภากาชาดของประเทศต่างๆ มิได้มีลักษณะเป็นองค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาลอย่างแท้จริง

⁶⁰ ปัจจุบัน เรียกว่า “สมาพันธ์กาชาดระหว่างประเทศและสภาเสี้ยววงเดือนแดง”

อีกทั้งเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งของสภาาชาดเหล่านี้ยังได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล หรือกิจกรรมของสภาาชาดเหล่านี้อาจถูกควบคุมโดยกฎหมายภายในของรัฐ หน่วยงานทั้งสามนี้จะประชุมร่วมกันทุกๆ 4 ปี ซึ่งการประชุมนี้เรียกว่าการประชุมกาชาดระหว่างประเทศ (The International Red Cross Conference)

ICRC เป็นองค์การเอกชนของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายของสวิตเซอร์แลนด์ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สัญชาติสวิตเซอร์แลนด์ แต่ ICRC ก็มีความเป็นอิสระอย่างมากจากรัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์ อย่างไรก็ตาม ในระดับระหว่างประเทศ ICRC จะเป็นองค์การต่างหากจากกาชาดสวิตเซอร์แลนด์ โดยเป็นผู้ให้การรับรองสภาาชาดของประเทศต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมาใหม่ในนามกาชาดสากล อีกทั้งยังเป็นผู้รักษาหลักกาชาดโดยเป็นองค์การปกป้องโดยตรงและยังเป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นกลางของกาชาดทั้งหมด

เนื่องจาก ICRC เป็นสถาบันด้านมนุษยธรรมที่ไม่เข้าข้างใคร ยึดความเป็นกลางและความเป็นอิสระ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการวางนโยบายเพื่อให้ประเทศต่างๆ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ICRC จึงปฏิบัติหน้าที่โดยอ้อมไว้ซึ่งหลักกาชาดมูลฐาน 7 ประการ คือ มนุษยธรรม ความไม่ลำเอียง ความเป็นกลาง ความเป็นอิสระ บริการอาสาสมัคร ความเป็นเอกภาพ และความเป็นสากล โดย ICRC ได้รักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดในการให้ความช่วยเหลือทุกฝ่ายที่ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้งโดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิทางการเมือง อุดมการณ์และศาสนาใดๆ

ICRC มีบทบาทและหน้าที่หลายประการในการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม เช่นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วย กลาสีเรือที่อัปปาง และเชลยศึก ซึ่งการช่วยบรรเทาทุกข์นี้เริ่มจากการถูกกักกันจนได้รับการปลดปล่อย ICRC มีสิทธิในการเข้าถึงบุคคลตามที่กล่าวมาได้ตามกฎหมายเกณฑ์ทางกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ⁶¹ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของ ICRC จะต้องได้รับอนุญาตจากภาคีคู่พิพาทซึ่งอาจขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นผ่านกาชาดของประเทศนั้นๆ หาก ICRC อ้างสิทธิของตนในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือในประเทศนั้นโดยมิได้ประสานงานติดต่อกับภาคีคู่พิพาทอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง ICRC กับรัฐบาลของประเทศนั้นได้ ด้วยเหตุนี้ ICRC จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมเยียนสถานที่ต่างๆ ทั่วโลกเพื่อให้ความ

⁶¹ มาตรา 126 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 3 ค.ศ. 1949 และมาตรา 143 แห่งอนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4 ค.ศ. 1949

ช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือในการรักษาทางการแพทย์และทางด้านอาหารแก่พลเรือน

นอกจากนี้ ICRC ยังให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ลี้ภัยจากสงคราม ผู้ประสบภัยธรรมชาติ และพลเรือนที่อดอยากอันเนื่องมาจากผลของสงคราม ซึ่งอาจดำเนินการช่วยเหลือทางด้านการแพทย์และยา ด้านอาหารและอนามัย ซึ่งส่วนมากเมื่อเกิดสงคราม ICRC เป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่สามารถเข้าไปในแนวสงคราม ซึ่งกั้นด้วยลวดหนามหรือเข้าไปถึงค่ายกักกัน หรือทำงานได้อย่างอิสระในเขตยึดครอง ทั้งนี้ กรณีเร่งด่วน ICRC อาจจะต้องจัดงบประมาณเพื่อให้การช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้น ซึ่งงบประมาณพิเศษนี้ได้รับมาจากการบริจาคของรัฐบาล องค์การใดๆ และกาชาดของประเทศต่างๆ อย่างไรก็ตาม การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ที่ดำเนินการโดย ICRC หรือได้รับจากผู้บริจาคต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของ ICRC

อย่างไรก็ดี ICRC ย่อมมีสิทธิในการให้ความช่วยเหลือตามความเห็นของตนเองในทุกกรณี ทำให้ ICRC สามารถให้ความช่วยเหลือและให้บริการต่างๆ แก่ผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการสู้รบ การให้ความช่วยเหลือของ ICRC ไม่ว่าจะทำในรูปแบบของการบรรเทาทุกข์หรือในรูปแบบอื่นย่อมไม่ถือว่าเป็นการแทรกแซงในกิจการภายในของรัฐอื่นเมื่อการช่วยเหลือนั้นเป็นไปตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ⁶²

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ ICRC ก็คือเป็นหน่วยงานกลางในการสืบหาร่องรอยผู้สูญหาย (Central Tracing Agency) ซึ่งเป็นการสืบเสาะติดตามบุคคลที่สาปสูญหรือพลัดพรากจากกันอันเนื่องมาจากผลของสงครามหรือเหตุการณ์อื่นๆ โดยการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศและเมื่อหาบุคคลนั้นพบแล้วก็จะแจ้งให้ญาติทราบเกี่ยวกับบุคคลนั้นหรือดำเนินการเพื่อนำสมาชิกในครอบครัวที่อยู่กระจัดกระจายมารวมกันอีกครั้ง หน่วยงานของ ICRC ที่รับผิดชอบหน้าที่นี้เรียกว่า องค์การสืบเสาะติดตามหาบุคคล ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่นครเจนีวา นอกจากนี้ ICRC ยังบริการรับส่งจดหมายให้แก่ผู้ถูกกักกันหรือบุคคลที่ไม่สามารถใช้บริการของไปรษณีย์ระหว่างประเทศได้และสามารถออกหนังสือหรือเอกสารที่สำคัญเพื่อการเดินทางได้

⁶² เบอ์นาค โอเบอ์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศตอบคำถามคุณ, แปลโดยประสิทธิ์ เอกบุตร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา), น.24.

พื้นฐานในการดำเนินงานของ ICRC ในระหว่างที่มีการสู้รบกันระหว่างประเทศ ICRC จะยึดแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ตามอนุสัญญาเจนีวาสี่ฉบับ ค.ศ.1949 และตามพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ.1977 สนธิสัญญาเหล่านี้ได้กำหนดสิทธิให้ ICRC สามารถดำเนินกิจกรรมบางอย่างได้เช่น การเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วยหรือทหารที่ประสบภัยจากเรืออัปปาง การเข้าเยี่ยมเชลยศึก การช่วยพลเรือนและรวมถึงการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

ในกรณีที่เป็นการสู้รบภายในประเทศ ICRC จะดำเนินการต่างๆ ตามมาตรา 3 ร่วมแห่งอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ซึ่งเป็นมาตราที่อนุสัญญาเจนีวาสี่ฉบับต่างบัญญัติเป็นข้อความเดียวกันและจะดำเนินการตามพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ค.ศ.1977 มาตรา 3 ร่วมนี้ได้รับรองสิทธิของ ICRC ที่จะให้บริการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่เข้ารับรองสิทธิในการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังที่มีสาเหตุมาจากการสู้รบ⁶³

ทั้งนี้ ICRC จะดำเนินการใดๆ โดยยึดถือหลักปฏิบัติการ 3 ประการ คือ

ประการแรก ICRC กล่าวว่าย้อยู่ตลอดเวลาว่าไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองและไม่ลำเอียงและจะปฏิบัติต่อผู้ตกทุกข์ได้ยากทั้งหมดในลักษณะเดียวกัน ดังที่มีคำกล่าวที่ว่า “เลือดย่อมมีสีเดียวกันเสมอในทุกๆ ที่”

ประการที่สอง โดยประเพณีกาชาดมักจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือรัฐบาลต่างๆ ไม่ใช่การเผชิญหน้า ที่ไหนที่มีการขัดแย้งทางด้านอาวุธหรือการสู้รบเกิดขึ้นกาชาดจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาอย่างมิตรมากกว่าที่จะเป็นตำรวจ ส่วนกาชาดของประเทศต่างๆ ก็วางตนเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนรัฐบาลของประเทศนั้นๆ และมีคู่แข่งขันกับรัฐบาล

ประการที่สาม ในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศหรือภายในประเทศ กาชาดจะเป็นตัวกระทำที่รอบคอบระมัดระวังไม่ก่อความรำคาญแก่รัฐบาลของประเทศที่ตนเข้าไปดำเนินการกิจอยู่ เพราะการแจกแจงหรือเผยแพร่รายละเอียดของกิจกรรมออกไปอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งกับรัฐบาลของประเทศนั้นๆ ก็ได้ซึ่งกาชาดไม่ต้องการ⁶⁴

การดำเนินการของ ICRC ในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร ICRC ได้จัดให้มี ICRC Hotline มาตั้งแต่ ค.ศ.1985 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบัน ICRC

⁶³ เฟิ่งอ๋าง, น.2.

⁶⁴ คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ, อ๋างแล้ว เชียงอรรถที่ 37, น.1219-1220.

ได้ตระหนักถึงการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวมากยิ่งขึ้นเนื่องจากในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร ผู้สื่อข่าวถูกโจมตีเพิ่มมากขึ้นอันส่งผลให้ผู้สื่อข่าวไม่ได้รับความปลอดภัยในการปฏิบัติวิชาชีพ ในสถานการณ์เช่นว่านั้น ด้วยเหตุนี้ ICRC จึงต้องการหาวิธีการในการให้ความคุ้มครองและสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้สื่อข่าวในการประกอบวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนและให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ผู้สื่อข่าวที่ตกเป็นเหยื่อของความขัดแย้ง ICRC จึงได้ดำเนินการดังกล่าวโดยการจัดให้มี ICRC Hotline : +41 79 217 32 85 ซึ่งเป็นกรให้บริการแก่ผู้สื่อข่าวตลอด 24 ชั่วโมง โดยให้ความช่วยเหลือผู้สื่อข่าวและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ประสบปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสาบสูญ การบาดเจ็บ การตายหรือถูกกักขังในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร ICRC จะให้ความช่วยเหลือโดยการแจ้งให้ทราบถึงรายงานการจับกุมคุมขังและเข้าไปเยี่ยมเยียนผู้ถูกจับกุมคุมขัง และเป็นผู้ส่งสารจากผู้ถูกจับกุมคุมขังไปยังญาติพี่น้องหรือองค์กรที่ให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าว หากต้องการ การสาบสูญของผู้สื่อข่าว กระทำการอพยพโยกย้ายผู้สื่อข่าวที่ได้รับบาดเจ็บ เคลื่อนย้ายหรือส่งผู้สื่อข่าวที่เสียชีวิตกลับสู่ภูมิลำเนา จะเห็นได้ว่าการดำเนินการของ ICRC เป็นการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมอย่างแท้จริง รวมถึงการส่งเสริมกฎหมายมนุษยธรรมโดยเผยแพร่กฎหมายทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวและพลเรือน นอกจากนี้ ICRC ยังได้ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศทั้งที่เป็นระดับรัฐบาลและมีไช่ระดับรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าว เช่น สภากาชาดของประเทศต่างๆ สภาเสี้ยววงเดือนแดง องค์กรศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าว และองค์กรนักข่าวไร้พรมแดน

สภากาชาดของประเทศต่างๆ และสภาเสี้ยววงเดือนแดงได้ตระหนักถึงความสำคัญ การให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารโดยร่วมมือกับ ICRC ในการจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมผู้สื่อข่าวในประเทศของผู้สื่อข่าวเพื่อให้ผู้สื่อข่าวตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นและเตรียมพร้อมในการประกอบวิชาชีพ รวมถึงการจัดการกับสุขภาพของตนในสถานการณ์ฉุกเฉิน การดำเนินการเช่นนี้ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้สื่อข่าวที่ต้องประสบกับภัยธรรมชาติ ภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร และสถานการณ์ที่มีความรุนแรงอื่นๆ นอกจากนี้สภากาชาดของประเทศ

ต่างๆ และสภาเดี่ยววงเดือนแดงยังเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศภายในประเทศของตนเพื่อให้มีการตระหนักถึงการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่ผู้สื่อข่าวมากยิ่งขึ้น⁶⁵

นอกจากนี้ ICRC ยังได้จัดการประชุมวาระพิเศษเกี่ยวกับความปลอดภัยของสื่อมวลชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการรายงานข่าวสงครามขึ้นเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน ค.ศ.2007 ณ กรุงเจนีวา โดยมีผู้แทนของรัฐ สภากาชาดและสภาเดี่ยววงเดือนแดง องค์การสื่อมวลชนหรือที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายสงครามกับการประกอบวิชาชีพของสื่อมวลชนในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร และปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่สื่อมวลชน ในการนี้ สภากาชาดและสภาเดี่ยววงเดือนแดงได้แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้สื่อข่าว และจัดให้มีข้อมูลข่าวสารในการประกอบวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ส่วน ICRC ได้เสนอให้รัฐภาคีอนุสัญญาเจนีวาบังคับการการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติวิชาชีพในภาวะเสี่ยงอันตรายให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาข้อเรียกร้องให้มีการนิรโทษกรรม การออกคำสั่ง และการอ้างความปลอดภัยของกองทัพในการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งไม่เคารพต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร⁶⁶

2.2.2.2 องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชน (Human Rights Watch)⁶⁷

องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชน หรืออาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กลุ่มฮิวแมนไรท์วอตช์ เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีไชระดับรัฐบาล ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1978 โดยใช้ชื่อว่า “Helsinki Watch” ทำหน้าที่ในการสังเกตการณ์กลุ่มสมาชิกพรรคการเมืองในสหภาพโซเวียตใน

⁶⁵ Interview, “The Safety and Protection of Journalists and their Crews and International Humanitarian Law and media reporting,” <<http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0.nsf/htmlall/30-international-conference-interview-notari-221107?open document>>, December 2007.

⁶⁶ Report on special meeting on media safety and IHL in war reporting, Geneva 26.11.2007, “Covering war and disaster”, <<http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0nsf/html/media-ihl-report-261107?opendocument>>, December 2007.

⁶⁷ <http://www.hrw.org/about/>

การให้ความร่วมมือกันเพื่อปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชน ต่อมาได้มีการก่อตั้ง คณะกรรมการสังเกตการณ์ (watch committee) ขึ้นในภูมิภาคอื่นทั่วโลก ซึ่งในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการก่อตั้ง “America Watch” ขึ้นเพื่อตอบโต้รัฐผู้ละเมิดฝ่าฝืนกฎหมายสิทธิมนุษยชนในภาวะ สงครามในสหรัฐอเมริกากลาง (Central America) และในปี ค.ศ. 1988 ได้มีการรวบรวม คณะกรรมการที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นคณะกรรมการเดียวกันจึงได้ก่อตั้ง “Human Rights Watch” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์รัฐต่างๆ ในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชน ที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหรือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ องค์การนี้มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงนิวยอร์ก ประเทศ สหรัฐอเมริกา และมีสำนักงานสาขาตั้งอยู่ที่บรัสเซลส์ ลอนดอน มอสโค ปารีส ฮังการ ลอสแอนเจลิส ซานฟรานซิสโก ไตรอนโต เจนีวา วอชิงตัน เป็นต้น โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากปัจเจกชนและกองทุนต่างๆ ทั่วโลกที่มีใช้กองทุนของรัฐบาลใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม

เมื่อเกิดการละเมิดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนขึ้นในประเทศใดและ องค์การต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนการกระทำเช่นว่านั้น องค์การจะจัดตั้งสำนักงานชั่วคราว ในประเทศนั้นเพื่อมีต้องเดินทางเข้าออกภายในประเทศเป็นประจำ แต่อย่างไรก็ดี หากเป็นไปได้ เพื่อ ประโยชน์ในความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ องค์การอาจไม่จัดตั้งสำนักงานชั่วคราวในประเทศ นั้นก็ได้ องค์การนี้มีบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าสองร้อยกว่าคนทั่วโลก (ปัจจุบัน ค.ศ.2008) ส่วนมากเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ ผู้สื่อข่าว นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญชาติและ พื้นฐานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนในประเทศอื่นๆ จะ ปฏิบัติงานร่วมกับองค์การเพื่อให้การดำเนินการใดๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ โดย ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากอาสาสมัครในการดำเนินการโครงการต่างๆ

องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนทำหน้าที่ในการสังเกตการณ์การปฏิบัติของรัฐ ต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองบุคคลตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ดังนี้

1. ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการเลือกปฏิบัติ, ให้การสนับสนุนเสรีภาพทางการเมือง, ปกป้องบุคคลมิให้ถูกระทำอย่างไร้มนุษยธรรมในภาวะสงครามและนำตัวผู้กระทำความผิด มาดำเนินคดี

2. กระทำการสืบสวนสอบสวนและเปิดเผยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิ มนุษยชนให้สาธารณชนทราบ รวมถึงการนำบุคคลผู้กระทำการละเมิดมาลงโทษ

3. เรียกร้องให้รัฐบาลและผู้มีอำนาจของรัฐต่างๆ ยุติการกระทำอันเป็นการละเมิด และให้มีการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

4. กำหนดหลักเกณฑ์ใดๆ เพื่อให้สาธารณชนและสังคมระหว่างประเทศให้การสนับสนุนการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน

องค์การนี้เป็นองค์การทางสิทธิมนุษยชนที่ใหญ่ที่สุดมีทำหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวนการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยการสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กฎหมายภาคสงครามและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในทุกภูมิภาคของโลก จากนั้นองค์การจะนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจัดพิมพ์เป็นหนังสือและรายงานประจำปี รวมถึงการริเริ่มการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างแพร่หลายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับระหว่างประเทศ การรายงานข้อมูลข่าวสารใดๆ ขององค์การย่อมมีความเป็นกลางและมีความถูกต้องแม่นยำซึ่งส่งผลให้รัฐบาลกระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนในประเทศตนได้ยากขึ้น นอกจากนี้องค์การยังได้ร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล องค์กรสหประชาชาติ สหภาพยุโรป วอชิงตันและประเทศอื่นๆ ทั่วโลกเพื่อผลักดันให้ประเทศนั้นเปลี่ยนแปลงนโยบายและทางปฏิบัติ หากเกิดสถานการณ์ที่มีความรุนแรงขึ้น องค์การจะผลักดันให้มีการถอนกำลังทางทหารและยุติการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่รัฐบาลผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในประเทศตน

ลักษณะการทำงาน ช่วงระยะเวลาในการก่อตั้งในปี ค.ศ. 1978 องค์การให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมืองและทางการเมือง และในช่วงสิบปีที่ผ่านมาองค์การได้ให้ความสำคัญกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ต้องมีการสืบสวนสอบสวนและการรายงานข้อมูลข่าวสารดังเช่นการกระทำของรัฐบาลอันเป็นการเลือกปฏิบัติหรือการกระทำที่ไร้เหตุผลซึ่งถือว่าการละเมิดฝ่าฝืนสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

เนื่องจากองค์การได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุของความยากจนอย่างเช่นการเลือกปฏิบัติ, ภาวะการขัดกันทางกำลังทหารและการพลัดถิ่น องค์การจึงได้ทำการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันส่งผลให้เกิดการละเมิดฝ่าฝืนกฎหมายมนุษยธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น การจำกัดการสื่อสารมวลชน, การโจมตีหน่วยงานทางมนุษยธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้เจรจาและสร้างความกดดันแก่ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจอย่างสถาบันทางการเงินระหว่างประเทศ บริษัทต่างชาติผู้ร่วมทุน และรัฐบาล เพื่อให้ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจเหล่านั้นกำหนดเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจด้วย

องค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนมีลักษณะคล้ายคลึงกับองค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) แต่เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่าองค์การทั้งสองเป็นองค์การทางสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ดำเนินการในสถานการณ์ที่มีการปราบปรามขั้นรุนแรงหรือมีการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีลักษณะที่เป็นส่วนเสริมซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม องค์การทั้งสองยังมีลักษณะแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนสองประการ กล่าวคือ ประการแรก ลักษณะโครงสร้างขององค์การ องค์การนิรโทษกรรมสากลมีสมาชิกเป็นจำนวนมากส่งผลให้มีอำนาจในการต่อรอง การลงโทษอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด ส่วนองค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนมิได้มีสมาชิกเป็นจำนวนมากเช่นนั้นจึงไม่มีอำนาจในการต่อรองใดๆ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น องค์การนี้จะประณามผู้กระทำความผิดโดยสร้างความกดดันผ่านการใช้อำนาจทางการทูตและทางเศรษฐกิจ และชักจูงให้รัฐบาลและสถาบันต่างๆ เข้าร่วมในการประณามเช่นนี้ด้วย

ประการที่สอง องค์การนิรโทษกรรมสากลมักให้ความสำคัญกับการละเมิดสิทธิของปัจเจกชนอย่างเชลยสงคราม ซึ่งการจับกุมคุมขังเชลยสงครามเช่นนี้นั้นย่อมนำไปสู่การละเมิดสิทธิอื่นๆ ส่วนองค์การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนมิได้ให้ความสำคัญกับการละเมิดสิทธิของเชลยสงครามแต่เพียงประการเดียว องค์การนี้ยังให้ความสำคัญกับการละเมิดสิทธิทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติ, อำนาจการตรวจสอบและการจำกัดอื่นๆ ในสังคม, ประชาธิปไตยและหลักกฎหมายและการจัดเรียงลำดับเหตุการณ์สงครามต่างๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยมิได้จำกัดเฉพาะสิทธิในการควบคุมบุคคลใดๆ เท่านั้น

2.2.2.3 สมาคมผู้สื่อข่าวต่างๆ

สมาคมผู้สื่อข่าวถือเป็นกลไกทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารที่ดำเนินการโดยองค์การระหว่างประเทศที่มีใช้ระดับรัฐบาล ประการหนึ่ง การศึกษากลไกทางกฎหมายจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงสมาคมผู้สื่อข่าวต่างๆ ซึ่งปัจจุบันมีสมาคมผู้สื่อข่าวเป็นจำนวนมากที่มีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในสถานการณ์ต่างๆ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ศึกษาถึงสมาคมผู้สื่อข่าวเพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้สื่อข่าว สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศ สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศ และองค์กรนักข่าวไร้พรมแดน

2.2.2.3.1 คณะกรรมการคุ้มครองผู้สื่อข่าว (Committee to Protect Journalists)⁶⁸

คณะกรรมการคุ้มครองผู้สื่อข่าวจัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มผู้สื่อข่าวที่มีสัญชาติสหรัฐอเมริกา เพื่อตอบโต้การกระทำต่อผู้สื่อข่าวที่ไม่เหมาะสมของรัฐบาลผู้มีอำนาจหน้าที่หรือบุคคลอื่นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้สื่อข่าว ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศต่างๆ มากกว่า 120 ประเทศ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาและจัดตั้งสำนักงานสาขาในแต่ละภูมิภาคที่มีความสำคัญทั่วโลกเช่นในกรุงวอชิงตัน ดีซี คณะกรรมการได้รับเงินช่วยเหลือจากปัจเจกชน นิติบุคคลและกองทุนต่างๆ ซึ่งมีใช้กองทุนของรัฐบาล

เสรีภาพสื่อมวลชนย่อมมีความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตของสังคม เนื่องจากเสรีภาพดังกล่าวย่อมนำไปสู่สังคมที่เป็นระบอบอุปถัมภ์ มีความมั่นคง และพัฒนาการของสังคมทางสุขภาพ การเมืองและเศรษฐกิจ ส่วนมากคณะกรรมการจะปฏิบัติหน้าที่ในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกลางเมือง หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของระบอบใด หรือประเทศที่ประสบกับปัญหาอื่นใดที่เป็นอันตรายต่อกลุ่มเสรีภาพสื่อมวลชน (press freedom groups) และระบอบประชาธิปไตย

คณะกรรมการจะให้ความคุ้มครองผู้สื่อข่าวในนามของผู้สื่อข่าวผู้ถูกจับกุมคุมขังหรือถูกขู่คุกคาม โดยแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบถึงการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายต่อสื่อมวลชน รวมถึงการแจ้งให้ผู้สื่อข่าวและองค์กรสื่อมวลชนต่างๆ ทราบถึงสถานที่ที่มีการละเมิดเสรีภาพสื่อมวลชน อย่างไรก็ดี หากคณะกรรมการต้องการแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงานของตน คณะกรรมการจะกระทำผ่านทางกรรพัต นอกจากนี้ยังมีการจัดพิมพ์บทความ ข่าวสำหรับหนังสือพิมพ์ รายงานพิเศษ นิตยสารที่จัดพิมพ์ปีละสองครั้ง ซึ่งมีชื่อว่า “Dangerous Assignments” และ “Attack on the Press” ซึ่งเป็นการรวบรวมการสำรวจการละเมิดเสรีภาพสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั่วโลก

คณะกรรมการได้จัดทำโครงการสังเกตการณ์สื่อมวลชนในทวีปแอฟริกา อเมริกา เอเชีย ยุโรป เอเชียกลาง ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ เพื่อให้สื่อมวลชนในทุกทวีปมีมาตรฐานในระดับเดียวกัน โดยสังเกตการณ์ผ่านการติดตามพัฒนาการในการค้นคว้าวิจัย การค้นหาข้อเท็จจริง การหาข้อมูลข่าวสารทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น จากรายงานของผู้สื่อข่าวอื่นๆ เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อมูลข่าวสารจากการสังเกตการณ์แล้วก็จะเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้แก่

⁶⁸ http://www.cpj.org/development/about_cpj.html

องค์การเสรีภาพสื่อมวลชนอื่นๆ ทราบผ่านทาง การแลกเปลี่ยนเสรีภาพในการแสดงออกระหว่างประเทศ (The International Freedom of Expression Exchange)

ผู้สื่อข่าวสามารถติดต่อคณะกรรมการได้สามประการ กล่าวคือ ประการแรก ในสถานการณ์ฉุกเฉิน คณะกรรมการจะให้ความช่วยเหลือในการเตรียมการแจ้งให้องค์การสื่อสารมวลชน, เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐบาล และองค์การทางสิทธิมนุษยชนของประเทศที่ผู้สื่อข่าวมีสัญชาตินั้น หรือสัญชาติอื่นที่ประสบปัญหาดังกล่าวให้ทราบถึงการละเมิดเสรีภาพสื่อมวลชน ประการที่สอง เมื่อผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติวิชาชีพในพื้นที่ที่มีความอันตราย คณะกรรมการจะให้คำปรึกษาแก่ผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติวิชาชีพในพื้นที่ดังกล่าว และประการสุดท้าย การประกอบวิชาชีพของผู้สื่อข่าวในฐานะสื่อมวลชนย่อมต้องการให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการจะเป็นผู้จัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้สื่อข่าว และหากมีการละเมิดเสรีภาพสื่อมวลชนที่อื่นเนื่องมาจากการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการจะสร้างความเข้าใจให้แก่สื่อมวลชนทั่วโลก

เมื่อมีกรณีใดๆ เกิดขึ้น คณะกรรมการจะทำการสืบสวนสอบสวนและแบ่งประเภทกระทำต่อสื่อมวลชน ทั้งนี้ คณะกรรมการได้กำหนดนิยามคำว่า “ผู้สื่อข่าว” ว่าหมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการหาข้อมูลข่าวสารหรือคำวิจารณ์เพื่อนำเสนอต่อสาธารณะในรูปแบบของการพิมพ์ ภาพถ่าย วิทยู โทรทัศน์หรือเครือข่ายไร้สายและให้หมายความรวมถึง ผู้เขียน บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ ผู้ผลิต เจ้าหน้าที่ทางเทคนิค ผู้เก็บภาพ ผู้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการถ่ายภาพและผู้อำนวยการขององค์การสื่อสารมวลชน และได้กำหนดคานียามของการกระทำประเภทต่างๆ ดังนี้

- การลักพา (Abducted) การกระทำของกลุ่มบุคคลที่มีใช้รัฐบาลอันเป็นการยึดหรือหน่วงเหนี่ยวกักขัง

- การโจมตี (Attacked) กรณีผู้สื่อข่าวหมายถึงการกระทำใดๆ ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวได้รับบาดเจ็บหรือถูกโจมตีอย่างรุนแรง ส่วนอุปกรณ์การสื่อสารย่อมหมายถึงการก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุปกรณ์ดังกล่าวหรือการโจมตีอย่างฉับพลัน

- การตรวจสอบ (Censored) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจถูกปราบปรามหรือห้ามมิให้กระทำการใดๆ รวมถึงการยึดหรือริบสื่อสิ่งพิมพ์ และการห้ามมิให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

- การขับออกหรือไล่ออก (Expelled) การถูกบังคับให้ออกจากประเทศอันเนื่องมาจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงข้อคิดเห็น

- การรบกวนหรือการก่อกวน (Harassed) การจำกัดหรือการปฏิเสธการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การยึดหรือการริบหรือการทำให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลใดๆ ,การโจมตีหรือการขู่

คุกคามบุคคลในครอบครัว, การยกเลิกกรณีใดๆ หากพิจารณาอย่างชัดเจนแล้วเห็นว่าเป็นผลมาจากการเมืองหรือความกดดันภายนอก, การขัดขวางหน่วยงานเหยี่ยวเสรีภาพในการเคลื่อนไหวและการกักขังเป็นเวลาอย่างน้อยสี่สัปดาห์

- การจำคุก (Imprisoned) การจับกุมคุมขังโดยผู้มีอำนาจของรัฐบาลเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสี่สัปดาห์

- การฆ่า (Killed) การฆ่าอันเนื่องมาจากการแก้แค้นหรือการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือบทความแสดงข้อคิดเห็น และหมายความรวมถึงกรณีผู้สื่อข่าวถูกฆ่าในพื้นที่ที่มีการสู้รบหรือขณะที่ผู้สื่อข่าวปฏิบัติวิชาชีพในพื้นที่ที่มีความอันตราย

- การฆ่าผู้สื่อข่าวกรณีมูลเหตุจูงใจในการฆ่ายังไม่มีที่ชัดเจน แต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าการฆ่าดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ คณะกรรมการจะทำการหาเหตุผลในการก่ออาชญากรรมดังกล่าวและสนับสนุนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจให้ทำการสืบสวนสอบสวน

- การกระทำทางกฎหมาย (Legal Action) การปฏิเสธหรือการยกเลิกหนังสือรับรองการปรับ การลงโทษให้จำคุก การปฏิเสธหรือยกเลิกเอกสารอนุมัติหนังสือเดินทาง การไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดทางกฎหมาย การหมิ่นประมาทที่มีวัตถุประสงค์ในการขัดขวางในการเผยแพร่ข้อมูล

- การหายไป (Missing) การทำให้สาบสูญ

- การขู่คุกคาม (Threatened) การขู่คุกคามให้เกิดอันตรายทางกายภาพหรือการกระทำอื่นใดอันเป็นการแก้แค้น

เมื่อพิจารณาเรื่องของการฆ่าจะเห็นได้ว่าหากมีความตายของผู้สื่อข่าวเกิดขึ้น คณะกรรมการจะทำการสืบสวนสอบสวนเพื่อพิจารณาว่าความตายที่เกิดขึ้นเป็นผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติวิชาชีพในฐานะผู้สื่อข่าวหรือไม่ คณะกรรมการจะทำการยืนยันมูลเหตุในการตายก็ต่อเมื่อสามารถหาข้อสรุปได้ว่าความตายเช่นว่านั้นเกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพผู้สื่อข่าวอย่างแน่แท้ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแล้วมูลเหตุในการตายยังไม่มีที่ชัดเจน แต่มีกรณีสงสัยว่าอาจมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิชาชีพในฐานะผู้สื่อข่าว คณะกรรมการจะวินิจฉัยว่าความตายที่เกิดขึ้นเป็นกรณีไม่ยืนยันมูลเหตุจูงใจในการตายและจะทำการสืบสวนสอบสวนต่อไปโดยสร้างความกดดันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจให้ทำการสืบสวนสอบสวนการกระทำดังกล่าวเพื่อทำการจับกุมและนำตัวผู้เตรียมการกระทำคามผิดมาลงโทษ คณะกรรมการจะเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบก็ต่อเมื่อมูลเหตุจูงใจในการตายนั้นได้รับการยืนยันแล้วว่าเป็นผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติวิชาชีพในฐานะผู้สื่อข่าวเท่านั้น

2.2.2.3.2 สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศ (International Federation of Journalists)⁶⁹

สมาพันธ์ผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศเป็นองค์การผู้สื่อข่าวที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1926 และรื้อรจนการใหม่ในปี ค.ศ.1946 และ ค.ศ.1952 ตามลำดับ การก่อตั้งองค์การนี้เป็นการรวมกลุ่มสมาพันธ์ทางการค้าของผู้สื่อข่าวในการให้การสนับสนุนความเสมอภาคทางการเมืองและสังคมระหว่างกลุ่มคนและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพื่อกระทำการใดๆ ที่มีความเกี่ยวพันกันทางการค้าและทางปฏิบัติของวิชาชีพผู้สื่อข่าว

องค์การนี้สนับสนุนการกระทำใดๆ อันเป็นการพิทักษ์กลุ่มเสรีภาพสื่อมวลชน (press freedom groups) พิทักษ์ความยุติธรรมทางสังคมและอิสระในทางการค้าของสมาพันธ์ผู้สื่อข่าวในเวทีระหว่างประเทศอันเป็นผลให้เกิดการคัดค้าน ต่อต้านการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบและประณามการใช้สื่อมวลชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่หรือส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความขัดแย้งใดๆ อย่างไรก็ตาม องค์การยังมีความเชื่อมั่นในเสรีภาพทางการเมือง เสรีภาพในการแสดงออกทางวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอื่นๆ และยังเป็นตัวแทนสมาพันธ์ผู้สื่อข่าวในเวทีทางการค้า ส่งเสริมสนับสนุนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางการเมืองหรือสังคม และหากมีข้อขัดแย้งเรื่องสิทธิในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดขึ้น องค์การจะให้การสนับสนุนผู้สื่อข่าวและสมาพันธ์ในการต่อสู้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดตั้งกองทุนความปลอดภัยระหว่างประเทศ (International Safety Fund) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ผู้สื่อข่าวอีกด้วย

เนื่องจากองค์การนี้เป็นองค์การอิสระไม่อยู่ภายใต้ความคิดเห็นทางการเมือง รัฐบาล และองค์การศาสนา จึงไม่รับสมาชิกทางการเมืองเป็นสมาชิกขององค์การ แต่จะรับสมาชิกสมาพันธ์ทางการค้าเป็นสมาชิกขององค์การก็ต่อเมื่อสมาพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะการก่อตั้งและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับลักษณะและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้ ธรรมนูญก่อตั้งองค์การได้กำหนดว่า “สมาพันธ์ทางการค้าของผู้สื่อข่าว” หมายถึง องค์การที่มีความเสมอภาคทางการเมืองและสังคมซึ่งมีหน้าที่ในการพิทักษ์ อำนวยไว้และพัฒนาวิชาชีพผู้สื่อข่าว ศีลธรรม จริยธรรม และสิทธิของผู้สื่อข่าว และคำว่า “ผู้สื่อข่าว” หมายถึง บุคคลผู้สละเวลาเพื่อประกอบวิชาชีพผู้สื่อข่าวและได้รับรายได้จากการจ้างงานหรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ ส่วน “การให้การ

⁶⁹ <http://www.ifj.org/en/pages/about-ifj>

สนับสนุนเสรีภาพสื่อมวลชน” ย่อมหมายถึงการกระทำใดๆ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เสรีภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่างๆ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ และเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ หรือต่อต้านรัฐบาล องค์การทางการเมือง และเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะป็นองค์การสาธารณะหรือองค์การเอกชน

อย่างไรก็ตาม องค์การผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศที่มีใช้กรณีสมพันธ์ทางการค้าของผู้สื่อข่าว แต่ให้การสนับสนุนเสรีภาพสื่อมวลชนอาจเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้ได้ หากให้ความร่วมมือแก่องค์การในการกระทำใดๆ เพื่อบรรลุและสอดคล้องกับเงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิก โดยอาจตั้งตัวแทนคนหนึ่งเพื่อเป็นตัวแทนของตนในที่ประชุมขององค์การได้ แต่ตัวแทนดังกล่าวไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือเสนอชื่อเพื่อเลือกตั้งสำนักงาน และหากสมพันธ์ใดได้รับการยอมรับจากองค์การนี้ สมาชิกซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวของสมพันธ์นั้นย่อมเป็นสมาชิกขององค์การนี้เช่นกัน นอกจากนี้องค์การมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มจำนวนสมาชิกภายในองค์การให้มากยิ่งขึ้นจึงให้การสนับสนุนกลุ่มภาคพื้นยุโรปและส่วนภูมิภาคเป็นกรณีพิเศษ และยังเป็นตัวแทนของสมาชิกภายในองค์การในการศึกษาวิจัยค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพต่างๆ อีกด้วย

สมพันธ์ผู้สื่อข่าวระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการใดๆ ดังนี้

1. ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้สื่อข่าว
2. ให้ความเคารพและสนับสนุนเสรีภาพในข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพของสื่อมวลชนและความเป็นอิสระของวิชาชีพผู้สื่อข่าวในการค้นคว้าและสังเกตการณ์การละเมิดดังกล่าว รวมถึงกระทำใดๆ อันเป็นการสนับสนุนผู้สื่อข่าวและการประกอบวิชาชีพของผู้สื่อข่าว
3. ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานทางการศึกษาของผู้สื่อข่าวให้มีระดับสูงขึ้น
4. พัฒนาและดำรงไว้ซึ่งเงื่อนไขในการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวในสังคมและผลักดันสนับสนุนสมาชิกของสมพันธ์มีอำนาจในการต่อรองใดๆ
5. ให้การสนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกของสมพันธ์ผู้สื่อข่าวและสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางการค้าตามมาตรฐานขององค์การแห่งภาคพื้นยุโรปและส่วนภูมิภาค
6. ให้การสนับสนุนและดำรงไว้ซึ่งความเสมอภาคทางสังคมของระบบการวิจารณ์ทางการสื่อสาร ไม่ว่าจะป็นวิทยุหรือโทรทัศน์
7. ให้การสนับสนุนบทบาททางสังคมของวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้สื่อข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้วิชาชีพนี้มีเสรีภาพ ความเสมอภาคทางการเมืองหรือสังคม

8. ผลักดันให้มีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับวิชาชีพและการศึกษาทางการค้าของสมาพันธ์ รวมถึงการฝึกอบรมผู้สื่อข่าว
9. ประสานงานในการกระทำใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่ผู้สื่อข่าว
10. ผลักดันสมาชิกของสมาพันธ์ให้มีมิตรภาพที่ดีต่อกันและให้การช่วยเหลือแก่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกของสมาพันธ์อื่นในการปฏิบัติงานในพื้นที่นั้น
11. จัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างองค์การระหว่างประเทศ ในระดับรัฐบาลและมีไต่ระดับรัฐบาลในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ
12. กระทำการใดๆ อันเป็นการเรียกร้องเพื่อสิทธิของผู้สื่อข่าวและระบบการชำระเงินทดรองจ่ายระหว่างประเทศ
13. ให้การสนับสนุนความเสมอภาคเท่าเทียมกันอันเป็นหลักสำคัญในการประกอบวิชาชีพผู้สื่อข่าวและผลักดันสมาชิกของสมาพันธ์ให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.2.2.3.3 สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศ (International News Safety Institute)⁷⁰

สถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีไต่ระดับรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่สื่อมวลชน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้สื่อข่าวผู้ถูกคุกคามโดยไม่ชอบธรรม ไม่ว่าจะถูกกระทำ ณ ที่ใด องค์การนี้จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างองค์การสื่อสารมวลชน กลุ่มเสรีภาพสื่อมวลชน (press freedom groups) และผู้รณรงค์เกี่ยวกับกฎหมายมนุษยธรรมเพื่อร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่สื่อมวลชน

แผนการทำงานขององค์การนี้เป็นการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำข่าวและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สื่อมวลชนให้ตระหนักถึงภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่ด้อยพัฒนาซึ่งมีความเสี่ยงและมักประสบกับปัญหาในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเนื่องจากอยู่ภายใต้ความกดดันต่างๆ และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมซึ่งจำกัดการเข้าถึงการได้รับความปลอดภัยขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

⁷⁰ <http://www.newssafety.com/aboutus/home-about.htm>

ส่วนด้านการบริหารจัดการขององค์กร ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ควบคุมดูแลองค์กร โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสถานีโทรทัศน์รอยเตอร์และซีเอ็นเอ็น ซึ่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเครือข่ายของกลุ่มเสรีภาพสื่อมวลชนทั่วโลก อีกทั้งส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์สากลอันเป็นมาตรฐานด้านความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่สื่อมวลชนอันจะส่งผลให้ผู้สื่อข่าวมีความปลอดภัยในการประกอบวิชาชีพมากยิ่งขึ้น องค์กรนี้ได้กำหนดกฎระเบียบความปลอดภัยแห่งสถาบันความปลอดภัยในการทำข่าวระหว่างประเทศ (The International News Safety Institute Safety Code) ขึ้นเพื่อผลักดันให้องค์กรสื่อมวลชนต่างๆ คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่สื่อมวลชน เป็นสำคัญ มิใช่คำนึงถึงเฉพาะผลประโยชน์ทางการค้าเท่านั้น เจ้าหน้าที่สื่อมวลชนทุกประเภทจะได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบดังกล่าวเพื่อจะได้ทราบว่าในภาวะการขัดกันทางกำลังทหารภาคีฝ่ายปฏิปักษ์นั้นได้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ รวมถึงให้ตระหนักถึงภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ดังกล่าว กฎระเบียบนี้ย่อมเป็นหลักประกันแก่เจ้าหน้าที่สื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพอิสระและเป็นการให้คำแนะนำแก่ผู้สื่อข่าวที่ได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจอันเนื่องมาจากภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร รวมถึงสิทธิและเสรีภาพของเจ้าหน้าที่สื่อมวลชนในปฏิเสธรูปปฏิบัติวิชาชีพในพื้นที่ที่มีความอันตรายโดยปราศจากการดำเนินคดีหรือถูกลงโทษ

องค์กรนี้ทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยทางกายภาพและทางวิชาชีพสำหรับบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ให้การสนับสนุนการกระทำใดๆ อันเป็นการตอบโต้การละเมิดฝ่าฝืนสิทธิของผู้สื่อข่าวและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ว่าเวลาใดๆ รวมถึงเวลาที่ผู้สื่อข่าวตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีความอันตรายหรือถูกโจมตีทางกายภาพหรือถูกดำเนินคดีใดๆ
2. จัดให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารเรื่องความปลอดภัยและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีการต่อสู้กัน และจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์สื่อสารและการประกอบวิชาชีพ รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
3. ให้การสนับสนุนและพัฒนาโครงการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้สื่อข่าวและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบวิชาชีพในภูมิภาคใดที่เงื่อนไขในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมมีความขัดแย้งกัน หรือในสถานที่ที่การประกอบวิชาชีพอาจก่อให้เกิดอันตราย

4. ให้การสนับสนุนข้อตกลงเกี่ยวกับสุขภาพ, ความปลอดภัยใดๆ และการฝึกอบรมให้ตระหนักถึงภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นซึ่งอาจทำเป็นข้อตกลงระหว่างสหภาพด้วยกันเอง โดยหลักสูตรการฝึกอบรมเบื้องต้นเป็นการฝึกอบรมระหว่างองค์การสื่อมวลชนต่างๆ กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การนั้น

5. นำการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์การสื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่พัฒนาแล้วมาพิจารณาเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมในทางปฏิบัติ รวมถึงให้การสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีอยู่

6. ตรวจสอบ พัฒนาและส่งเสริมการบริการด้านความปลอดภัย รวมถึงจัดให้มีการประกันสำหรับผู้สื่อข่าวและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ปฏิบัติวิชาชีพในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อภัยอันตราย

7. จัดให้มีเครือข่ายสำหรับองค์การส่วนภูมิภาคซึ่งการประกอบวิชาชีพในภูมิภาคนั้นมักประสบอันตราย เพื่อลดภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้

8. ส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้สื่อข่าวในการประกอบวิชาชีพ รวมถึงการประชุมวิชาชีพในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

9. จัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง, องค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาลและมีใช้ระดับรัฐบาลในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.2.2.3.4 องค์การนักข่าวไร้พรมแดน (Reporters Without Borders)⁷¹

องค์การนักข่าวไร้พรมแดนเป็นองค์การเอกชนนานาชาติซึ่งสนับสนุนเสรีภาพสื่อมวลชน ก่อตั้งโดยโรแบร์ เมนาร์ โดยมีสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส และจดทะเบียนตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส มีสถานะเป็นองค์การที่ไม่แสวงหากำไรและเป็นที่ยอมรับของสหประชาชาติ องค์การนี้ได้มีคำแถลงการณ์ว่าองค์การได้จัดตั้งขึ้นเนื่องจากได้รับแรงบันดาลใจจากมาตรา 19 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลมีสิทธิเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นโดยปราศจากการแทรกสอดและที่จะแสวงหารับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็นโดยผ่านสื่อใดๆ และโดยมีต้องคำนึงถึงเขตแดน”

⁷¹ http://www.rsf.org/rubrique.php3?id_rubrique=280

องค์การนี้ดำเนินการในห้าทวีปผ่านทางสำนักงานสาขา โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ กรุงเทร ลอนดอน นิวยอร์ก โตเกียวและวอชิงตัน เป็นต้น ซึ่งมีผู้สื่อข่าวมากกว่าร้อยคน (ปัจจุบัน ค.ศ. 2008) ในต่างประเทศองค์การจะปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มเสรีภาพสื่อมวลชนในพื้นที่นั้นอย่าง ใกล้ชิด รวมถึงการปฏิบัติงานในระดับภูมิภาคซึ่งประเทศในภูมิภาคนั้นเป็นสมาชิกกับเครือข่ายของ องค์การ เช่นในอัฟกานิสถาน บังกลาเทศ พม่า เวียดนาม คองโก เอธิโอเปีย คาซัคสถาน ปากีสถาน เปรู โรมาเนีย รัสเซีย โซมาเลีย สหรัฐอเมริกาและทูนีเซีย เป็นต้น

องค์การนักข่าวไร้พรมแดน ทำหน้าที่ ดังนี้

1. แยกต่างให้แก่ผู้สื่อข่าวและเจ้าหน้าที่สื่อมวลชนผู้ถูกจับกุมคุมขังหรือถูกดำเนินคดี อันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพของตน และแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบถึงการปฏิบัติที่ไม่ เหมาะสมต่อผู้สื่อข่าวหรือการกระทำใดๆ อันเป็นการทรมานผู้สื่อข่าว โดยในการค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสารเพื่อเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบ องค์การจะมีผู้ค้นคว้าวิจัยประจำอยู่ในแต่ละภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นทวีปแอฟริกา อเมริกา เอเชียแปซิฟิก ยุโรป อดีตสหภาพโซเวียต ตะวันออกกลางและ แอฟริกาเหนือ เพื่อทำการเรียบเรียง รวบรวม รายงานการละเมิดเสรีภาพสื่อมวลชน หลังจากนั้น เมื่อได้มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาแล้ว ผู้ค้นคว้าวิจัยและผู้สื่อข่าวขององค์การจะเผยแพร่ข้อมูล ดังกล่าวไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐโดยการส่งจดหมายบอกกล่าว เพื่อสร้างความกดดัน ให้แก่รัฐบาลที่ไม่เคารพสิทธิในการแจ้งและสิทธิในการได้รับแจ้งข้อมูลข่าวสาร และส่งข้อมูล ดังกล่าวไปยังสื่อมวลชนต่างๆ เพื่อให้สื่อมวลชนนั้นให้การสนับสนุนผู้สื่อข่าวผู้ถูกระทำ

อย่างไรก็ตาม หากมีความตายของผู้สื่อข่าวเกิดขึ้นและการรวบรวมข้อมูลข่าวสารยังไม่เพียงพอ องค์การจะกำหนดให้ประเทศที่เกี่ยวข้องทำการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อทำการสืบสวน สอบสวนความตายของผู้สื่อข่าวที่เกิดขึ้นและพบปะกับครอบครัวของผู้ตาย หนายความ รัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ในการนี้องค์การจะเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวไปยังสื่อมวลชนในประเทศนั้นและ กระทำการกดดันรัฐบาลให้ทำการสืบสวนสอบสวนกรณีที่เกิดขึ้นและนำตัวผู้กระทำความผิดมา ดำเนินคดี

2. เป็นผู้เรียกร้องให้มีการตรวจสอบการกระทำใดๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ เสรีภาพสื่อมวลชน

3. เมื่อผู้สื่อข่าวถูกจับกุมคุมขัง องค์การอาจให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บุคคล ในครอบครัวผู้สื่อข่าว ผู้สื่อข่าวผู้ลี้ภัยทางการเมืองซึ่งถูกจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง

4. หากผู้สื่อข่าวได้รับอันตรายใดๆ อันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงานข้อมูลข่าวสารในภาวะการขัดกันทางกำลังทหาร องค์การอาจทำ

หน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์และทำการสืบสวนสอบสวนกรณีดังกล่าวซึ่งอาจก่อให้เกิดพัฒนาการด้านความปลอดภัยของผู้สื่อข่าวได้

นอกจากนี้ องค์การยังได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทที่มีปฏิสัมพันธ์กับสาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์ในการเปิดเผยข้อมูลให้แก่สาธารณชนทราบ และแสดงให้องค์การระหว่างประเทศ องค์การสื่อสารมวลชนต่างๆ และรัฐบาลเห็นถึงการไม่เคารพปฏิบัติตามสิทธิขั้นพื้นฐานของประเทศใดๆ และในทุกปีองค์การจะจัดทำดัชนีเสรีภาพสื่อมวลชน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบประเทศต่างๆ ที่ถูกรัฐบาลแทรกแซงข้อมูลข่าวสาร